

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Let. 3. št. 141. Cena 5 c. TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, DECEMBER 12TH, 1945. Price 5c. Vol. 3. No. 141.

BENEŠ POJASNIL POMEN NACIONALIZACIJE V ČEHOSLOVAKIJI

Praga — Dr. Beneš, predsednik Čehoslovakijske vlade, je na zahtevo za ameriško javnost podal obširnejše pojasnilo o zakonu nacionalizacije večjih industrijskih podjetij. Kakor znano vlada je sprejela zakon nacionalizacije vseh večjih industrijskih podjetij, kateri omogoči hitrejši gospodarski in narodni napredek in splošnem.

Potem, ko je pojasnil okoliščine katere so nedvomno poglavitni vzrok za nacionalizacijo večjih industrijskih podjetij sedaj po skončani vojni ter politični spremembi in Evropi, je dotaknil štiri osnovnih vprašanj, kateri opravljajo ta karak. On pravi: "da moderne vojne za Evropo prinašajo revolucionarne posledice, kar je gotovo sociološki zakon razvoja sedanjega sveta. Drugi razlog za nacionalizacijo, je ta, da se popolnoma razlasti imovina onih, kateri so izdali našo domovino in demokracijo, pravično uredi našo državo in podvrže kazni izdajalce. Tretji razlog je, da se Evropa sedaj po skončani vojni politično izpreminja in se nahajamo na potu iz liberalnega v socialistični sistem. In naposled četrty razlog je geografski. Mi smo Slovani in sosedni Sovjetske Unije. Razumljivo je torej, da ruski socialistični sistem precej na nas vpliva, vendar pa hočemo zadržati parlamentarno demokracijo in popolno neodvisnost. Sovjetska Unija se ne meša in se tudi ni me-

šala v naše zadeve. Mi sledimo naše lastne metode, lastno tradicijo in lastne ekonomske razmere. To seveda ne pomeni, da bi se odtuževali od Sovjetske Unije, ker znano je, da meje ne zaustavljajo ideale. Zato se mi poslužujejo vsega kar je koristnega v Sovjetski Uniji, na isti način kakor se poslužujemo za koristnimi stvarmi v Vel. Britaniji, Ameriki in Franciji. Posebej v Rusiji smo zapazili nekoliko takih primerov kateri so sprejemljivi in sicer v organiziranju industrije, bank itd.

V našem sedanjem družabnem redu razlika od prejšnjega družabnega reda je v tem, da mi ustvarjamo tri vrste lastništva in sicer: privatno lastništvo, zadržano in državno lastništvo. Mi nismo odpravili privatnega lastništva, ampak je zajemeno tako privatno lastništvo, kakor tudi privatna inčijativa. Mi se zavedamo tega in korakamo v duhu progresivne socialistične politike.

SVOBODNA KITAJSKA JE POGlavITNI CILJ KOMUNISTOV

Yenan, 10 dec. — Gen. Peng Teh-Huei, podpoveljnik vrhovnega štaba Kitajske Komunističke armade, je zadnjo soboto podal obširnejše poročilo o stališču Kitajske Komunistične vlade v Yenanu, kot odgovor na razširjeno propagando, kateri nima ničesar skupnega z tem stališčem.

Peng pravi, da je spoznal posamezne elemente v Združenih državah kot Patrick Hurley, kateri je nedavno odstopil kot ameriški ambasador, prejšnji predsednik Hoover in senator Arthur Vandenberg, kateri izražajo bojazan pred kitajskimi Komunisti, da se pridružijo Rusiji. Naše stališče v tem oziru je jasno in ne vsebuje podlage za tako bojazan. Mi smo proti kakršni koli politični sferi zunanji držav, a za svobodo, neodvisno in demokratično Kitajsko.

Kot razvidno iz Sovjetsko-Kitajske pogodbe, pravi Peng, Sovjetska Unija si ne lasti politične sfere v Madžuriji. Vsekakor med našim narodom narašča, sunna, da je stališče bivšega ambasadorja Hurley-a in general-polkovnika

Razglas Jugoslovanske Narodne Skupščine

Beograd — Na prvem zasedanju Jugoslovanske Narodne Skupščine, ki se je vršilo na dan druge obletnice zgodovinskega zasedanja Antifašističnega sveta Narodnega Oslobojenja narodov Jugoslavije dne 29. novembra 1943 leta v mestu Jajcu, v Bosni, je razglašena Jugoslovanska Federativna Narodna Republika Jugoslavije. Tega dne so se sešli v Beogradu resnični predstavniki bratskih narodov nove Jugoslavije.

Pred tem sestankom so se sestali poslanci Zvezne in Narodne Skupščine, kateremu je prisostvoval maršal Tito, ter položili prisego, kateri se glasi:

"Jaz (ime in priimek) v imenu moje časti in časti mojega naroda obljubljam, da bom kot poslanec Zvezne in Narodne Skupščine zvesto služil narodu, ter čuval in branil dosežene tekovine narodne borbe, njegove demokratične pravice

in svobodo."

Po položeni prisegi izvoljeno je predsedstvo Narodne Skupščine in sicer: Josip Vidmar je izvoljen za predsednika, Kosač Pavlovič in Božidar Maslarič, podpredsednika. Za tajnike so izvoljeni: Ninko Petrovič, Jovan Milojevič in Mihajlo Grbič.

Istočasno se je vršila Zvezna Skupščina, kjer so poslanci enako položili prisego, ter izvolili predsedstvo. Vladimir Simič, predsednik, Franjo Gaži in Sulejman, podpredsednika. Izvoljeni tajniki so: Vojta Leskovič, Lj. Arsov in Stevan Jovič. Dr. Blagoje Nešković in 115 srbskih poslancev so predložili deklaracijo, za katero je razglašena Federativna Narodna Republika Jugoslavije.

Grobna tišina je nastala v dvorani, ko je Siniša Stanković stopil na gorniško mesto in prebral pred zbranimi narodnimi predstavniki naslednji razglas:

"Narodna Federativna Republika Jugoslavija je združena narodna država z republikansko vladno obli-

POZDRAVI MARŠALU TITO

Med številnimi organizacijami in državniki, ki so poslali pozdrave maršalu Titu ob priliki proglasitve Narodne Federativne Republike Jugoslavije, sta poslala pozdrav generalisimo Stalin in ministerski predsednik kanadske vlade, W. L. Mackenzie King.

Pozdrav, ki ga je poslal Generalisimo Stalin, se glasi:

"Ob priliki proglasitve Narodne Federativne Jugoslavije sprejmite moje pozdrave in najboljše želje bratskim jugoslovanskim narodom, jugoslovanski vladi in Vi osebnost."

Pozdrav ministerskega predsednika kanadske vlade, se glasi:

"Ob priliki obletnice proglasitve Demokratične Federativne Jugoslavije, pošiljam Vaši Ekselenci, v imenu vlade in kanadskega naroda, priskrbe pozdrave."

ko, skupnost enakopravnih narodov, ki so svobodno izrazili svojo voljo, da ostanejo združeni v federativni Jugoslaviji.

S tem sklepom v imenu vseh narodov Jugoslavije, je odpravljena mornarija in Petru Karadžordževiću, skupno z vso Karadžordževićovo dinastijo so odvzete vse pravice, katere si je pridrževal on in njegova dinastija."

Ta deklaracija je sprejeta med burnim odobravanjem in klici novoustanovljeni Narodni republiki. Nato je predsednik Simič zaprosil Ustavno Skupščino, da sprejme deklaracijo ustanovitve Narodne Federativne Republike Jugoslavije.

Tako je na tem zgodovinskem zasedanju ustanovljena Narodna Federativna Republika Jugoslavije. Zatem so dr. Ivan Ribar, Vladimir Nazor, Vlada Simič in Mošo Pijade, ter poslanci federalne vlade pozdravili in čestitali maršalu Titu.

VNANJI MINISTRI SE SESTANEJO V MOSKVI

London, 8 dec. — Diplomatični viri so danes naznanili sestanek vnanjih ministrov, kateri se vrši dne 15. decembra v Moskvi. Namen tega sestanka je po zadržani tozadevnega naznanila, doseči sporazum med velikimi veleislami glede kontrole atomske energije za mir, ter zagotovitev odgovornosti napram vodstvu sveta.

Kot znano histerična atomska diplomacija si je prizadevala za tem strašilom vsiliti svoje odločbe posameznim narodom med tem tudi seveda Sovjetski Uniji. Ta diplomacija, kateri je odkrito delala na tem, da se tajnost atomske bombe omeji edino pod oblast Anglije, Amerike in Kanade, toda popolnoma izključi Sovjetsko Unijo, je dajala ne malo podlage za anti-sovjetsko propagando.

Posamezni diplomatični krogi izražajo svoja mnenja in sicer na podlagi neuspeha histerične atomske propagande, da se doseže sporazum med svetovnimi veleislami vključujoč Sovjetsko Unijo, ter zagotoviti kontrolo atomske energije kot najboljša garancija za mir v svetu.

VOLITVE ZA MESTNO UPRAVO IN ŠOLSKI ODBOR

Toronto — V tem mestu se kot navadno vršijo mestne volitve na novega leta dan, to je 1. januarja. Pri vsakih volitvah za mestno upravo ali šolski odbor posamezne stranke ali organizacije postavijo svoje kandidate, kateri kandidirajo v posameznih wardih ali volilnih okrožjih, na kateri je mestno razdeljeno. Povrh tega kandidira mestni župan in kandidati za kontrolni odbor.

Tako n.p.r. kandidira za kontrolni odbor Stewart Smith, kateri je po dosedanjih zaslugah dela v tem odboru na splošno znan med prebivalci v Toronto. Njegova odločna akcija za stavbinski program, zadrževanje kulturnega središča za Mladino, zagovarjanje unijske sigurnosti, izboljšanje delovnih razmer in življenjskih pogojev za ljudstvo v splošnem, je najboljša garancija, da je na strani delavcev in delavk in preprostega ljudstva, nikakor pa na strani velebiznesa.

V 4 in 5 wardi ponovno kandidirata dosedanja mestna odbornika Freed Norman in Charles Sims. Tudi dva odbornika sta znana med delavci in delavkami po svoji odločni vlogi za njihove interese. Nadalje v 1 in 2 wardu kandidirata James Simpson in Mrs. May Birchard. V 3. wardu Karl Prager, 6 wardu Dewar Ferguson, 8 wardu James Davis in 9 wardu Reginald MacLeen.

Za šolski odbor ponovno kandidira v peti wardi, Mrs. Edna Blows, 2 wardi Mrs. Louise Watson, 3 wardi Mrs. Ruth Acher, 6 wardi Mrs. Elizabeth Morton in 8 wardi, Mrs. Dorothy Stewart.

Volilci dne 1. januarja glasujejo za zgoraj imenovane kandidate.

Pet milijonov hiš v petih letih

Moskva — Komisija za rekonstrukcijo je ravnokar naznanila poleg obnove industrijskih podjetij, električnih central in prometne zveze, načrt za zgraditev pet milijonov stanovanjskih poslopj v nadaljnjih petih letih.

Ta načrt vsebuje ogromen podvig splošni narodni napredek in posebno zgraditvi modernih stanovanj za številne prebivalce v pokrajinih, ki so bile za vojno prizadete. Določa tudi zgraditev 45.000 milj dolgo železniško progo čez Ural v Sibirijo in na daljni vzhod, ter druga industrijska področja.

Produkcija v posameznih proizvodih je že sedaj prekoračila predvojni rekord, kar pomeni, da bo omenjeni načrt izveden do 1950 leta, to je za štiri leta.

OD KONZULATA D. F. J. "EDINOSTI"

"Na osnovi narejenja Finančnega Ministerstva v Beogradu, je odredeno da se od vsakega posameznika, kateri pošilja denarno pomoč svojem v Jugoslavijo preko tega generalnega konzulata vzame za stroške pošiljanja in to: — do 20 dolarjev \$1 (eden dolar, preko vsote od \$20 pa po \$2.00) dva dolarja.

Na osnovi gornjega narejenja se prosijo vsi izseljenci, kateri so do sedaj poslali denarno pomoč tega Generalnega konzulata, da izvolijo poslati za stroške kolikor nanesa na njihovo poslano svoto.

Ob enem se prosijo vsi zainteresirani da v bodoče z označeno svoto katero hočejo poslati, pošljejo za stroške svoto kateri je z gornjim narejenjem določena.

Generalni konzulat je obveščen da se dostavljanja denarja vrši redno v Domovini in da v bližnji bodočnosti pridejo potrdila, kateri se bojo poslala pošiljateljem."

Consulate general of Democratic Federative Yugoslavia.
1440 St. Catharine St. West,
Montreal, 25, Que. Canada

Vatikan skuša rešiti ostanke fašizma

Moskva, 11 dec. — Sovjetski komentator P. Efimov je naslovil ostro kritiko katoliškemu poglavarju v Vatikanu, kateri si prizadeva potemtakem cerkvenih krogov rešiti umirajoče izmečke fašizma.

"Vatikan je glavno središče pojava reakcije, med tem ko sv. oče so zaposleni ne s molitvami, ampak najvažnejši svetovnimi problemi" — pravi Efimov. Poudarja pa, da se zapaža precejšnja aktivnost Vatikanu v reakcionarnih klerikalnih krogih kateri so zbrali okrog sebe vse kar je proti novega demokratičnega življenja v osvobojenih državah.

Pod krinko borbe proti "Komunizmu" cerkveni voditelji so napovedali vojno ne proti reakciji in vojnim zločincem, ampak proti novega narodnega podviga v ravnokar osvobojenih državah. To sovražno in zelo škodljivo propagando je treba sprečiti temprej, da se zavaruje pridobljene tekovine strašne in krvave vojne.

Zahteve pretrgati odnose s Španijo

London, 10 dec. — Skupina 120 članov britskega parlamenta je zadnjo soboto soglasno sprejela resolucijo, kateri vsebuje zahtevo pretrgati diplomatske odnose s vlado fašističnega diktatorja generala Franka.

Nekateri uradni krogi francoske ustavne zbornice istočasno izjavljajo, da je Francija poslala slično noto Angliji, Združenim državam in Sovjetski Uniji, da podaja svoje stališče v pogledu tega vprašanja. Toda uradnik ameriškega State departamenta zanika da je taka nota sprejeta.

Posamezni krogi izražajo mnenja, da se v slučaju prekinitve diplomatskih odnosov s fašistično vlado generala Franka, vzpostavi diplomatske odnose s špansko republikansko vlado v zamjestvu v Meksiko, na čelu z Jose Giral Pereira.

POMOČ UNRRE

Toronto — Razna obleka in obutev, kar je zbrano za časa kampanje v novembru mesecu, katero je podvel odbor UNRRE, je razdeljena med evropske države kakor sledi.

Belgija, 360.000, Kina, 1.460.000, Čehoslovakija, 523.000, Grčija, 1.308.000, Luksemburg, 300.000, Nizozemska, 300.000, Norveška, 300.000, Poljska, 1.308.000, Jugoslavija, 1.068.000, Rusija, 2.592.000, Italija, 600.000, Avstrija, 360.000, Francija 1.208.000, funtov.

Vojno intervencijo je treba sprečiti

Pred nedavnim federalna vlada v Ottawi je odobrila kredit 65 milijonov dolarjev Holandski vzhodni Indij, dasi je v teku oboježna intervencija proti Osvobodilnega gibanja. Fred Rose, delavski poslanec v parlamentu je zahteval pojasnitev glede omenjenega kredita.

Finančni minister Mr. Ilsly je seveda odgovoril, da se bo kredit uporabil izključno za ekonomsko rekonstrukcijo in ne za nabavo municije in orožja.

Upajmo da je res kar je povedal finančni minister. Toda med narodom prevladuje bojazan, da se omenjeni kredit uporabi za nabavo orožja in drugega vojnega materiala proti Osvobodilnega gibanja v vzhodni Indiji, kjer so točasno krvavi boji v teku.

Vojno intervencijo je treba sprečiti in povrniti narodom pravice, katere so jim zajamčene v Atlantskem čarterju.

Predsednik Slovenske Vlade Odgovarja na Pastirsko Pismo

(Meseca oktobra je skupina škofov v Jugoslaviji naslovlila na svoje vernike "Pastirsko pismo", v katerem je napadla Narodno osvobodilno fronto in provizorično jugoslovansko vlado, kakor tudi vlade posameznih federalnih edinic, in jim očitala drugih "zločinov". Ta obožnica je bila čitana za prižnice katoliških cerkva, očitno brez straha pred isto vlado, katero se obtožuje teh grehov. Reakcionarno časopisje v Ameriki, jugoslovansko in ameriško, je z veliko naslado komentiralo o tem "pismu" ter svoje članke oslilo s svojim strupenim jezikom, oprajoč se na fabricirana poročila o terorju v Titovi Jugoslaviji, poročila, ki so do gotove meje zagledala dan v pisarnah Titove opozicije v Ameriki, Angliji in Italiji.

Slovenski tisk v Ljubljani se je obrnil na predsednika narodne vlade Slovenije Borisa Kidriča, da poda svojo izjavo glede obtožbe v "Pastirskem listu". Predsednik Kidrič ni samo podal svojega mišljenja o neutemeljenih očitkih in obtožbah, temveč je pridal še nekaj doslej v Ameriki neznanih informacij, katere bodo zanimale ne samo člane in somišljenike SANSa, temveč tudi njegove nasprotnike in one slovenske Američane, ki verujejo le propagandi, ki jo širi med njimi klerofašistični tisk v Clevelandu in drugod. Kako je odgovoril slovenski narod na to nizkotno in gnusno propagando, povedo jasno rezultati novembrskih volitev, ko je Slovenija odglašovala 10 proti 1 za Narodno fronto in njene kandidate. Kidričovo izjavo, kako tudi zahvalno pismo družbe sv. Mohorja, prinašamo tukaj v celosti. Citajte, potem pa sodite.

Mirko G. Kuhel, tajnik SANSa) Vsebinsko "Pastirskega pisma" spoznam. Ko sem ga bral, je moje začudenje raslo od vrste do vrste. Človek bi namreč misli, da je nemogoče govoriti o morali, hkrati pa v isti sapi kopičiti — neresnično. Vsaj za naše — recimo partizansko — pojmovanje morale in njenih obveznosti je kaj podobnega nemogoče. . . . Mi smo v svoji dobrodušnosti seveda toliko naivni, da čestokrat sodimo po sebi tudi tiste, ki bodisi ne znajo ali ne morejo, bodisi nečesto biti dobrodušni. Naša dobrodušnost je morda naša slabost, a morda tudi nevarno orožje, ki nasprotnika ne toleče zgolj politično in materialno, temveč ga bije hkrati moralno. Vsekakor pa ima naša dobrodušnost svoje meje.

Kako se je kdo ponašal tedaj, ko je narod bojeval svoj nadčloveški boj za svobodo, in kako ravna danes, ko se ljudstvo znova z nadčloveškimi napori trudi, da si svojo osvobodeno domovino izruševini, da si ga zgradi, kakor samo želi in kakor je zares njemu v korist — preko tega naša dobrodušnost in velikodušnost ne moreta in ne smeta, vsaj kar tako meniti nič tebi nič ne. . . .

Ko sem torej "Pastirsko pismo" prebral do kraja, sem se spomnil, da so v preteklih štirih letih bili ljudje, da so bili višji cerkveni pastirji in duhovniki, ki so v imenu "Boga in večnih načel" stopili na okupatorjevo stran, zasidili v najhujši stiski svojemu narodu nož v hrbet in z vso avtoriteto svoje vere in svoje Cerkev neumorno zagrizeno, strastno podžigali bratomorni boj.

SPOMNIL SEM SE NA KATOLIŠKE DUHOVNIKE, KI SO PO DOLENJSKEM Z LASTNO RO. KO KLALI UJETE PARTIZANE IN ZRAVEN VZKLICALI: "V IMENU KRISTUSOVH RAN — POGINE NAJ PARTIZAN".

SPOMNIL SEM SE NA KATOLIŠKE DUHOVNIKE S KOŠARAMI POLNIMI UGASLIH ČLOVEŠKIH OČI, IZTAKNENIH PRAVOSLAVNIM SRBOM, SE PREDEN JE VZPLAMTEL O-SVOBODILNI PARTIZANSKI BOJ.

SPOMNIL SEM SE NA KATOLIŠKEGA DUHOVNIKA—USTARŠI, KI GA JE OB KOLPI NA ONI STRANI BELE KRAJINE UJEL NAŠ PARTIZANSKI KOMANDIR IN V NJEGOVEM ŽEPU NAŠEL V SVILEN PAPIR ZAVITE PLAVE OČI OSEMANJSTLETNEGA DEKLETA, ZRAVEN PA LISTIČ Z BESEDAMI: "POGLAVNIKU V POKLON".

SPOMNIL SES SE NA LJUBLJANSKE LEMENATARJE, ZASLIŠEVALCE V DOMOBRAHNSKI POLICIJI KI ZAPRTIH SLOVENSKEKIH DEKLET NI SO MUČILI SAMO Z BIKOVKO, BIČEM IN ELEKTRIKO, TEMVEČ SO JIM TUDI SICER DELALI SILO.

Nikar ne recite, da so bili posamezniki. Vsekakor ima svoje različne stopnje, različne izraze svojega divjaštva tudi narodno izdajstvo. Toda vsi izrazi, vse stopnje narodnega izdajstva imajo en sam izvor — namreč narodno izdajstvo. In nihče danes ne more tajiti, da se je na primer oficijalna cerkev v ljubljanski škofiji v času narodno osvobodilne borbe podala odkrito, jasno in enosmiselno — na pot narodnega izdajstva. Ko pa se je zgodilo, je prevzel nase ljubljanski višji pastir, so prevzeli nase njegovi pomočniki, so prevzeli nase njegovi duhovniki in vsi, ki so mu brez upora ali vsaj brez odpora sledili, moralno odgovornost tudi za najgornjše zločine, prevzeli so moralno odgovornost za "ujetnike, zaklane "v

imenu Kristusovih ran," prevzeli so odgovornost za dekleta, ki jim je bila storjena sila, za pomorjence v policijskih kletah in belogardističnih gnezdih, za strahote Sv. Urha (belogardistične morilnice), za pobite talce, skratka za vse neštevilne grozote, ki so se zgrnile nad naš narod. Končno so prevzeli odgovornost tudi za vse one, ki so jih zapeljali v zločin, pa so morali kasneje svoj zločin plačati.

Tako vsaj pojmujevali moralo in odgovornost — mi.

Vsa čast patriotičnim duhovnikom, vsa čast tudi njihovemu prepričanju v vsej njegovi celoti — ki so se tako ali drugače udeležili osvobodilnega gibanja, ki so se narodnemu izdajstvu uprli bodisi kot partizani bodisi kot ilegalni delavci. Spoštujemo jih kot bojne tovariše, bratje so med nami, z nami vred lahko gradimo našo svobodo. Tudi nismo odbili in ne odbijemo tistih, ki so malo kasno — šele po osvoboditvi — stopili iz svoje rezerve, se otresli megle svojih predsodkov in spoznali da je treba narodno izdajstvo obsoditi, da je treba z osvobodilno oblastjo sodelovati. Dali smo jim in dajemo vso možnost lojalnega sodelovanja.

ŠE NIKOLI NIHČE, ŠE NIKOLI NOBENA INSTITUCIJA NI IMELA TAKE PRILIKE, DA LAHKO TAKO UGODNO, TAKO BREZ POSLEDIC ZASE POPRAVI ZABLODE. . . .

Res je, naši preprosti verniki, hkrati zvesti pristaši narodne in ljudske svobode, so pričakovali ostrega pastirskega pisma. Pričakovali so pastirsko pismo, ki bo ožigosalo narodno izdajstvo, ki bo neusmiljeno bicalo izkoriščevanje vere in cerkve v izdajalske namene, ki bo v resnici zastopalo — MORALNO NAČELO. Če se prav spominjam svetovnijskih zgodob,

je Kristus napravil red v templju, ko se je nakopičila v njem nesnaga. . . .

Pastirsko pismo je zares bilo napisano in prečitano. Obsodilo pa ni narodnega izdajstva, obsodilo ni belogardističnih duhovnikov, ki so osebno klali "v imenu Kristusovih ran", obsodilo ni ljubljanskih lemenatarjev, ki so mučili in posiljevali dekleta in jim delali silo, obsodilo ni višjih pastirjev, ki so se odkrito spežali za okupatorjem in pozivali v bratomorni boj, pozvali ni zapeljavanje, naj svoje grehe in zločine popravijo v vdanostjo domovini, z delom za domovino, — obsodilo pa je — osvobodilno narodno in ljudsko oblast.

Spomnil sem se raznih okrožnic in pastirskih besedi iz preteklih štirih let pa sem se vprašal, kar je brez dvoma vprašal še marsikdo med nami: ALI NE VODI OD RAZNIH OKROŽNIC IN RAZNIH PASTIRSKIH BESEDI PRETEKLIH ŠTIRIH LET PA VSE DO TEGA PASTIRSKEGA PISMA — ENA SAMA RDEČA NIT??

Bodi dovolj razmišljanja in reminiscenc. Ogledimo si nekatera gola dejstva, ogledimo si koliko so obtožbe pastirskega pisma resnične. Govoril bom za Slovenijo, za Hrvaško bo brez dvoma spregovoril tovariš dr. Bakarič ali kdo drugi.

Pastirsko pismo pravi ob koncu: "Današnje stanje Katoliške cerkve v Jugoslaviji se razlikuje po našem mišljenju samo po imenu od stanja odkritega preganjanja cerkve. To smo vam želeli povedati, predragi verniki, da boste na jasnem glede položaja, v katerem je Katoliška cerkev v Jugoslaviji".

(Nadaljevanje prihodnjič)

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
EDINOST
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodnih člankov in dopisov se ne vrača.

Najboljše merilo demokracije

Dokler posamezno časopisje in tudi gotovi krogi skušajo s strupeno propagando podati ustis v javnosti, da v Sovjetski Uniji ne vlada "demokracija" in da je vsled tega po njihovem mnenju torej opravičeno urgirati javno mnenje in celo ako ni drugače tudi v vojno poseči vmes in vzpostaviti "demokracijo". Kajti še le potem bi bilo sodelovanje in kooperacija v mednarodnem obsegu.

Za tako časopisje in tudi take kroge demokracija pomeni povsem nekaj takega kot je n. pr. javno zborovanje, volitve, vsakovrstne reklame, hoja po tatarju ter stotero takih površnih tehničnih stvari. Resnica pa je ravno narobe.

Milijoni delavcev in delavk za dobo predvojne brezposelnosti, so seveda lahko do gotove ure sedeli po parkih, potovali po državnih cestah in sicer tako dolgo dokler niso postavili svojih zahtev za religiozno pomoč ali pa delo. Kakor hitro so postavili te zahteve, proti njim je poslana policija in razvozlana histerična kampanja, češ da so "Komunisti", da so "protidržavni elementi", da ustvarjajo nered in nemir.

Drugi primer nam podaja še bolj živo sliko sedaj po skončani vojni.

Takoj v začetku vojne se sicer ni manjkalo obljub, kako je tekoča vojna — vojna navadnega človeka, da res enkrat doseže osnovne pravice in zaživi človeška dostojno življenje. Tudi delodajalci niso pozabili reklamirati svojih produktov in pripomniti, kako je sedaj vse v redu in harmonično. Tolmačili so: "Poglejte — delavec in kapitalist — oba sodelujeta in znašata breme vojne. In kakšna prosperiteta se obeta po vojni! Vsak bo imel dela dovolj in tudi ne bo več treba trpeti strah pred pomankanjem in še manj pred zapostavljanjem. Kar pogledajte šele sedaj je razviden značaj naše "demokracije".

Tako je bilo v začetku in poznejših letih vojne. Sebični kapitalistični krogi so izkoriščali vojno vihrino na svoj način in tudi skušali tolmačiti demokracijo po takem načinu kateri je za njih najbolj odgovarjal. Kupičili so ne malo velike dohodke in sedaj po skončani vojni so zopet isto časopisje in isti gotovi krogi začeli v praktičnem pomenu ponavljati predvojno pesem.

Zakaj stavke sedaj po skončani vojni? Kako da ni mogoča tista kooperacija, katera je pod pritiskom vojne vihrine obstojala? Kako naenkrat ponavljati staro pesem s strupeno propagando, da n. pr. v Rusiji ne vlada "demokracija"? Kje so sedaj tiste obljube z katerimi se je naslavljal javno mnenje in prav posebno tisoči in milijoni delavcev?

Iz tega je razvidno na kakšen način si prizadeva posamezno časopisje tolmačiti demokracijo. Razvilno je tudi, kako se sedaj delodajalci upirajo na vse krepilje proti zahtevam delavcev in delavk, proti unijskemu gibanju in proti narodnemu napredku v splošnem.

Stavka avtornih delavcev v Windsorju, Detroitu in po drugih tovarnah v Kanadi in Ameriki, je seveda poleg drugih sto in sto stvari najboljše merilo, kakšna demokracija vlada, kako se zanimajo za rešitev teh problemov tako delodajalci kakor tudi državni krogi. Kakor eni tako drugi skušajo sedaj na en ali drugi način prisiliti delavce na skromne pogoje zaslužka za njih delo in glede na druginjo, ne glede na njihovo bodočnost.

Tako vidimo demokracijo v praktičnem pomenu, da je ne samo enostranska, ampak površna in prav daleč od njene dejanske veljave.

Demokracija je stvarna in življenska, to je, da je človek popolnoma zavarovan za svoj obstanek in bodočnost, da dobi pravičen delež od splošne vrednosti produkcije za svoje delo. Ako tega ni, tedaj je taka demokracija enostranska in le za gotovo družbo, medtem ko ogromna večina ljudstva jo sploh ne živi.

Demokracijo je treba najprej ustvariti na domačem pragu in šele potem jo primerjati v drugih državah.

Vlomi in tatvine

Skoraj ne mine dan, da bi ne čitali v dnevnem časopisu kako je izvršen vlom v posamezne hranilnice, trgovine, privatna stanovanja in celo kako so napadali napadli človeka in ga okradli kar je imel gotovine pri sebi.

Taki vlomi in tatvine se vršijo vedno bolj pogosto in povprečno jih vršijo mladi vlomilci izmed 16 in 25 let starosti. Posamezni krogi skušajo zvrniti deloma krivdo zaradi vojne razuzdanosti in deloma tudi na roditelje same.

Pred nekaj dni dnevno časopisje je prineslo izjavo da so ječe prenapolnjene za kaznjenci in mnogi leže po mostovih zaradi pomanjkanja prostora. Opminja se odgovorne oblasti, da podvzamejo nekaj za ublažitev neznanosne situacije, katera je nastala sedaj po vojni z vedno večjim številom mladoletnih vlomilcev in napadalcev.

Priporočila za ublažitev situacije, so seveda razna v največ slučajih zelo površna in nepraktična. Površna zaradi tega, ker se priporočila dodatke policajev mesto strokovnih večernih tečajev in nepraktična zato, ker primanjkuje kljub razvoju tehnike in na razpolago vseh materialnih sredstev kulturnih središč za Mladino.

Ulica ali pa cesta, nikakor ne moreta dati prave vzgoje, mladini. Vzgoja, katera je Mladini potrebna, je prav tako življenska gibnost kakor je mladina mlada in gibčna. Mladino je treba vzgajati ne samo z humorjem življeja, ampak njegovo stvarnostjo, katera ga zbudi in pripravi k pouku.

Zakaj n. pr. v Sovjetski Uniji ne slišimo o takem vandalizmu, kakor v tukajšnjih državah? Kako je mogoče tam mladini doseči tako slikovite primere v raznih studijah? Odgovor ne leži na Mladini, ampak sistemu kateri jo vzgaja.

Govor bivšega komandanta prve soške partizanske brigade dr. Slavko Zoreta na shodu 25 novembra v Detroitu

Dragi bratje in sestre:

Nikdar ne bi mislil, da mi bo danes čast, da bom mogel, kot prvi Slovenec in borec za svobodo naše drage Slovenske zemlje, izročiti plemenitega pozdrava slovenske domovine, Vam bratom in sestram tu v Detroitu. Nikdar ne bi mogel misliti, da bom prvi slovenski borec, ki Vam bo izročil pozdrave našega očaka Triglava, sinov in hčera naše slovenske matere mučenice od Trsta preko Snežnika in Kolpe pa do prekmurskih nižin in vedno slovenske Koroške.

Nikdar ne bi mislil, da bom prvi partizan, ki Vam bo izročil bratske pozdrave ujedinjenih jugoslovanskih narodov Hrvatov, Srbov, Makedoncev in Črnogorcev, ki so skupno z nami Slovenci podžgali plamen odpora pod okupatorji in spisali z nami najsvetlejšo stran naše zgodovine. Nikdar ne bi mislil, da bom prišel med Vas dva tedna po zgodovinskem 11. novembra leta 1945, ko so narodni Jugoslavije s svobodnimi in tajnimi volitvami potrdili svojo ljudsko demokratično oblast, svojo narodno vojsko in izrekli popolno zaupanje možu, ki je bil v vojni prvi vojak borec in sedaj v obnovi prvi delavec in državnik — narodnemu heroju maršalu Titu.

V imenu Vaših dragih v starem kraju, v imenu slovenskega ljudstva, v imenu s krvjo padlih dorcev prepone zemlje Vaših pradedov Vam vsem izrekam bratski pozdrav.

Veliko ste že slišali in čitali o težkih krvavih in neenakih borbah, ki jih je vodilo slovensko ljudstvo rame ob rami z bratskimi narodi Jugoslavije za svobodo svoje zemlje. Vsak dan čitate pisma svojece iz starega kraja, ki Vam povedo kaj vse se je spreminilo v teh kratkih, a vendar dolgih in strašnih štirih letih v Vaši stari domovini.

Če bi Vam hotel povedati vse kaj je slovensko ljudstvo v teh letih doživelo, koliko brezmejnega junaštva, koliko naporov in trpljenja, koliko globoke predanosti osvobodilnemu pokretu, bi Vam moral govoriti ne dneve ampak leta. Ne da se v par besedah izraziti to najtežje, a obenem najsvetlejšo razdobje v zgodovini slovenskega naroda. Razdobje, ko se je slovensko ljudstvo uprlo motoriziranim hordam modernih Hunov, jim odvzelo orožje in s tem orožjem osvobodilo svojo slovensko zemljo in istočasno pomedlo z izmečki slovenskega ljudstva — hlapi Hitlerja in Musolinija.

Kateri so bili vzroki, da je slovensko ljudstvo dvignilo orožje in upor in skupno z uporniki jugoslovanskih narodov prišlo plamenico odpora prvo med vsemi svobodoljubnimi ljudstvi porobljene Evrope? Saj smo Slovenci vedno veljali kot pohlevno, bogaboječe, vsakemu pokorno ljudstvo. Cankar nas je v vedno svojih živih satirah nazval narod hlapec? Kje so vzroki, ki so dvignili neslutni ljudski odpor, ki so sprostiti vse skrite globine uporne ljudske duše? Znani slovenski pisatelj Jus Kozak, danes minister prosvete v Slovenski vladi je v članku "Vprašam Vas" navedel vrsto vzrokov, ki kažejo bezprijemno junaštvo slovenskega ljudstva v tej težki osvobodilni borbi.

On pravi: Zakaj je šel Ivan Golega v svojem sedenajstem letu med partizane in se boril do osvoboditve po Gorenjskem, Primorskem in Štajerskem, tudi v najhujših trenutkih, ko so njega in tovariše obkrožili gestapovci v gozdarski koči sredi snežnih zamezov in se je bos, v srcaji z bombami prebil skozi obroč, ni mu zašepetala misel "dovolj je ne moreš več pobegniti." Zakaj ni kmečka mati v kočevskih hribih izdala partizanov, če prav bi bila z eno samo besedo lahko rešila sina, ko so ga Italijani z žebli pijabali na drevo in je morala poslušati hrupave vdihe, ko je sinova kri močila vrtno travo, po kateri sta tolikokrat skupaj pobirala jabolka. Zakaj si je mlada Slavka v mariborski kasarni raztrgala pluzo in zaklicala gestapovcem, ki so jo ves mesec prej mučili, da bi iztisnili iz nje le besedico priznanja "streljajte psi". Zakaj so talci peli pesem za pravdo in svobodo slovenskega naroda, ko so zjutraj zavestni korakali po hodnikih ljubljanskega sodišča na morišče? Zakaj je v belgijski kasarni orosila oko ena sama solza starega Prašnikarja, ko je videl, da so mu sina tako trpinčili da so mu odprli drobovje in so ga krvniki na nosilih prinesli v gramozno jamo na streljanje? Zakaj je šla šestdesetletna Marička "našim fantom" kuhat v gozdove, potem ko so ji gestapovci moža An-

tona ubili, požgali dom in hlev, ker so našli pri njej slovenske knjige. V mraku se je še enkrat vrnila iz hoste, pobožala ožgane stene, pogladila še enkrat peč pri kateri sta štirideset let kramljala z možem. Potem se ni več vrnila, izdihnila je med fanti v borbah. Zakaj se je Istrijan Blisk boril z dvema tovarišema šest ur v bunkerju proti dvesto četnikom, ki so ga obdelovali z topovi in težkimi minami? Zakaj je jela njegova vera tako silna, da je v zasme napadalec navil gramofon v bunkerju in ni maral pospešiti smrti, ki ga je čakala? Zakaj so šla isterska dekleta zvečer po partizane, ki so se obotavljali to noč priti v Gabrovico, katero so ta dan zaradi njih gestapovci zažgali, da samo od sedemindvajsetih hiš ostale samo tri cele. In vendar dekleta, niso odnehale, partizani so morali priti v goste. To noč so preostali vaščani ustanovili za drugo, ki še danes družijo vse vaščane in kljubuje težavam novih dni. Zakaj je mladi Kerenčič, ki je zapustil ženo in hčerko zapisal v mariborski kasarni "ta dan sem srečnejši, kot včasih prej" in je natančno vedel, da bo popoldne ustreljen? Zakaj je mlado dekle zapustilo dom in postalo v gozdu bolničarka, ki je z nadčloveškim naporom, zdaj po meterskem snegu, zdaj do kolen v vodi ure in ure, noč za nočjo, skozi črno temo prenašala ranjence, da jih reši smrti? Zakaj niso invalidi v Altmuri preklinjali vojne in življenja, kakor v prejšnji vojni, ampak brez nog, brez rok na vprašanje česa žele, odgovarjali "radi bi šli še v borbo, ker nismo dali še vraga za domovino. Zakaj vse to kje je vzrok?

Prvi vzrok slovenskega upora so bili protiljudski diktatorski režimi reakcionarne gospode, ki v vseh 23 let obstoja Jugoslavije zatirala ljudstvo. Režimi, ki so nas hoteli storiti bolj srbske, kot je bil sam Belgrad in bolj rimske od samega Rima. Režimi ki so izžemali delavne in kmečke mase in dušili v njih vsako svobodoljubno misel. Davki so stiskali vrat, banke so poganjale premo-

je za domovino. Zakaj vse to kje je vzrok? Prvi vzrok slovenskega upora so bili protiljudski diktatorski režimi reakcionarne gospode, ki v vseh 23 let obstoja Jugoslavije zatirala ljudstvo. Režimi, ki so nas hoteli storiti bolj srbske, kot je bil sam Belgrad in bolj rimske od samega Rima. Režimi ki so izžemali delavne in kmečke mase in dušili v njih vsako svobodoljubno misel. Davki so stiskali vrat, banke so poganjale premo-

je za domovino. Zakaj vse to kje je vzrok? Prvi vzrok slovenskega upora so bili protiljudski diktatorski režimi reakcionarne gospode, ki v vseh 23 let obstoja Jugoslavije zatirala ljudstvo. Režimi, ki so nas hoteli storiti bolj srbske, kot je bil sam Belgrad in bolj rimske od samega Rima. Režimi ki so izžemali delavne in kmečke mase in dušili v njih vsako svobodoljubno misel. Davki so stiskali vrat, banke so poganjale premo-

Fašistično domobranski teror nad Slovenci

(Nadaljevanje)

Internacija v marcu in aprilu 1942, kakor tudi juniju 1942, internacije jugoslovanskih oficirjev ali drugih po zdravi človeški pameti niso mogle imeti drugega pomena, kakor izločiti iz ljubljanske pokrajine vse one elemente iz katerih bi se mogla krepiti OF in partizanske enidine, saj se je tedaj, po izjavi v knjigi "V znamenju OF" pripravljala partizanska mobilizacija. Pobrani so bili v Ljubljani večji del mladi ljudje. Tedaj je obstojalo že znatno osvobodno ozemlje in Italijani so pripravljali veliko roško ofenzivo, ki so jo začeli 16. VII. 1942 in skozi dva meseca nadaljevali z vso brutalnostjo. Požigi celih vasi, vnetih domov, pokol mirnih prebivalcev in masovni odgon mirnih ljudi, rodbin z ženami in otroci v internacijo na Rab so spremljali to mračno poglavje italijanske vojske. Ob tem času pa še ni bilo formacij MVAC in torej ne bojznji, da bi interniranci mogli nastopiti zoper OF, kakor zoper zdravo človeško pamet. Taka bolna domišljija se lahko izrodi le v glavah, pregretilih od strahu in zavesti bližajoče se propasti.

Uničevanje slovenskega narodnega premoženja je stalen očitek proti OF. Hiše, požgane od Italijanov in Nemcev, razdrte ceste in železnice, vse to je krivda partizanov. Kajti, če bi jih ne bilo, bi okupator vsega tega ne rušil.

Nima smisla zavračati vse to, rad pa bi omenil samo gozdove. Partizani so se pomikali neprestano po slovenskih gozdovih. V te gozdove si niso upali ne Nemci in ne Italijani. Sledeji so sama z ogromno silo poleti 1942 v teku roške ofenzive prehajkali gozdove. Kako velika je potreba po lesu v Italiji, je znano. Italijani so se vrgli požrešno na naše gozdove. Začeli so kupovati velika gozdna posestva, tako npr. 1.000 ha Radnohe. Italijani so tudi sklenili z nemško državo kupčijo za izpraznjenost posvetila izseljenih Kočevjarjev in ustanovitvi slovitve Emomo samo za to ker leže na tem ozemlju veliki gozdovi. Pa tudi Nemci so hoteli pleniti gozdove. Gornig kot državni minister gozdov je dovolil sečnjo 10 letnega bodočega prirastka takoj, češ da bo krili ta izpadek iz ruskih gordov. Sečjo in izvoz lesa pa

ženja na boden. Če je pa kdo dvignil glas protesta, so se poglani za njim žandarji in policaji kot lovski psi in so ga kot revolucionarja zaprli v glavnjačo, odkoder je kmalu njegovo izmučeno truplo splavalo po Donavi. Ljudstvo je molčalo, toda globoko v njegovi duši je nastajal odpor.

Drugi vzrok, ki je globoko ranil in razočaral ljudsko dušo, je bil sramoten propad stare Jugoslavije. Čim je zadel ob trhle temelje Jugoslavije pruski škorenj, se je sesula na kup v par dneh. Ljudstvo je spoznalo, da je bilo varano in izdano od svojih izdajalskih voditeljev. Še več, nekaj voditeljev je zbežalo v inozemstvo, ostali pa so ponižno stisnili rep in suženjsko poljubili okupatorski škorenj v sladki nadi, da jim bo okupator pustil vsaj nekaj od takoj dobro plačanih položajev. To je bilo za zdravo pošteno ljudstvo preveč. Z gnusom se je obrnilo od teh protiljudskih elementov in se v svo predanostjo oklenilo osvobodilnega pokreta, ki so ga započeli in vodili najboljši in najzvestejši sinovi slovenske matere. Sinovi slovenske zemlje, ki niso mislili na svojo udobnost in položaje, ki niso mislili na svoje glave, ampak jim je le belda pred očmi samo ena sveta misel svoboda in srečnejša bodočnost slovenskega naroda.

Takoj po okupaciji je pričela okupatorske zver razkosavati Slovenijo med Hitlerjeve, Musolinijeve, Hortijeve in Paveličeve krvotke, z masovnimi aretacijami, mučenjem, ropanjem, požiganjem, preseljevanjem in masovnem streljanjem. Slovenski narod se je znašel pred odločitvijo ali izgniti, ali pa se upreti na življenje in smrt. To je bil tretji vzrok upora.

Slovensko ljudstvo je izbralo pot upora. Ni nasedlo fašistov in nacistov plačanim prišepetalcem, ki so govorili: "Počakajte, ni še čas.

Prišli bodo veliki narodi in nas bodo osvobodili". Ljudstvo je bilo prevečkrat ogoljufano od svojih starih protiljudskih voditeljev, da bi jim verjelo. Vzelo je svojo

usodo v svoje roke, v svoje žuljave delavske in kmečke roke in te roke so trgale orožje sovražniku in te žuljave roke so priborile svobodo slovenski zemlji, te žuljave roke so izpisale najlepše stran zgodovine slovenskega naroda.

Težke so bile borbe in lahko Vam rečem, če bi ne sodelovale vse pošteno ljudstvo, ne vem če bi vzdržali. Dolga so bila štiri leta. Niti sneg, mraz, niti najhujše sovražne ofenzive podprte od domačih plačancev — izdajalcev, niso zlomile naših vrst, niso zavrlje oboroženega poleta slovenskih ljudskih množic. Iz vsake ofenzive smo izšli močnejši. Ob prihodu vsake zime, ko so se popopravili poljski pridekli, da je imela naša vojska hrano, so vedno nove množice borcev dobrovoljcev širile verste naših brigad. Zima, sneg, napori, to ni bila zapreka, to ni bil zadržek.

Naša vojska je z dneva v dan naraščala. Že leta 1942 sponladi smo imeli osvobodene teritorij na Dolenskem in v Beli Krajini. Po veliki nemški ofenzivi v jeseni 1943, smo prešli takoj v protiofenzivo in osvobodili velike teritorije, ki smo jih obdržali osvojenih do končne osvoboditve. Na krajih, kjer so pričela naša ozemlja so postavili Nemci velike table z napisom: "Achtung Banditen Gebiet" — "Pozor ozemlje banditov" in z njimi opozarjali svoje manjše enidine in avtomobile, da ne bi zašli v naš teren in tam pustili glave.

Ni bil lahek boj. Padali so naši najboljši sinovi slovenske zemlje. A naš boj se je širil. Naše enidine so prodrle že koncem 1943 na slovensko Koroško, prodrle so v Primorje. Plamen odpora je zajel sleherni košček slovenske zemlje, sleherni slovensko vas. Vse strahovalne mere okupatorja in domačih izdajalcev, požigi, internacije, mučenja in vse nepopisne grozote, ki si jih morejo zamisliti le bestialni fašistični, možgani, so samo podžgali odpor, so samo jeklenili naše vrste in stopnjevali našo udarnost. Naš boj je dokazal, da jo ni na svetu sile, ki bi zatrla upor svobodoljubnih ljud-

skih množic v njihovem osvobodilnem poletu. Naš boj je dokazal, da jo ni na svetu sile, ki bi zastavila polet množic, ki si trgajo okove — suženjske okove.

Ali je ves slovenski narod sodeloval v tem zgodovinskem osvobodilnem boju? Lahko trdim, da je ogromna večina. To Vam tudi dokazuje izid volitev za ustavotvorno skupščino, ko je ljudstvo v sprevidu s pesmijo prihajalo na volišča.

Postavlja se vprašanje kdo je bil na drugi strani in zakaj? Odgovor je zelo jasen in enostaven. Na drugi strani so bili vsi tisti, ki niso nikdar delali v korist ljudstva, ki jim je bilo ljudstvo vedno le mezna krava, vedno le sredstvo za udobno življenje. Na drugi strani so bili vsi spekulanti in kapitalisti protiljudski elementi, ki nosijo vso odgovornost in krivdo za sramoten propad stare Jugoslavije. Okrog njih so se zbrali ljudje, ki so hoteli vedrati in oblačiti se pod zaščito Hitlerja in Musolinija in čakali, da jim bo nekdo prinesel svobodo na krožniku. Vsa ta gospoda z večjem ali manjšim številom zavedenih ljudi je prisegala zvestobo krvniku človeštva Adolfu Hitlerju in danes, ko jo je železna metla hbrabrega slovenskega ljudstva pgnala preko meje toči krokodilove solze po naši lepi Sloveniji, ki jih je izločila, kot garjeve ovce. Danes dokazujejo vsakomur, kdor jih hoče poslušati svoje nedolžnost. Mi pa pravimo, kdor se ne čuti krivega pred slovenskim ljudstvom. Kdor ima čisto vest naj se vrne domov. Drugi pa naj se obrnejo za zaščito in pomoč Hitlerjevimi in Musolinijevimi krvnikom, z katerimi se rame ob rami borili za zmago teme, za zmago nemškega nacizma in suženjstva zemlje naših pradedov.

Vsak svobodoljuben pošten človek jim danes obrača hrbet. Zaščito in pomoč bodo našli le pri ljudeh njihove branje, kar slovenski pregovor pravi: "Gliha skup štirih". Kdor jih podpira, podpira ljudi ki so bilo prostovoljni predprijatelj najbližji vojski krvavega Hitlerja.

Danes se razrušena in požgana Slovenija dviga iz ruševin. S pesmijo danes vse slovenske žuljave roke gradijo nov dom, gradijo novo državo federalno Slovenijo, ki so jo pokazali slovenski partizani, ko so dneve in noči v snegu in mrazu prenašali stotine in stotine svojih ranjenih tovarišev, z isto tovariško požrtvovalnostjo pomagajo eden drugemu v teh težkih dneh obnove.

Zmagali smo proti daleko nadmočnemu sovražniku, zmagali smo tudi v obnovi slovenske zemlje. Preveva nas zavest, da gradimo novi dom, naš novi slovenski dom, dom dela, dom kulture, dom kjer bo slovensko ljudstvo svoj gospodar. Naš novi slovenski dom bo tvoril skupno z bratskimi jugoslovanskimi narodi granitno stavbo, ki bo klubovala vsem valovom, ki bi hoteli jugoslovanskim narodima oteti to, za kar je štiriletni borbi darovalo svoje življenje tisoče herojev mučeničkov.

Ta nova zgrada bo čuvar miru in bratstva med narodi sveta. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Star sem že, bil sem že v mnogih shodih in predavanjih v Evropi in Ameriki. Še nikdar nisem videl take pozornosti občinstva, kot je bilo med govorom dr. Zoreta. Bilo je sicer mnogo odobravanja in ploskanja, toda takoj, ko je govornik povzel besedo, je trenutno nastala popolna tišina. Ni bilo slišati ne enega kašlja ali škripanja stola in tudi ne kakega šepetanja, kot je posebno med ženstvom navada na shodih. Vsak se je bal, da bi kaj ne preslišal.

Dr. Zore je sedaj, kot jugoslovanski poslanski svetnik v Washingtonu zelo zaposlen. Težko ga bo dobiti v kako slovensko naselbino, zato priobčim v Prosveti in kanadski Edinosti detroitski govor dr. Zoreta skoraj v celoti, ker izraža jasno sliko stanja v starem kraju med okupacijo in kako se naša Slovenije iz temelja prenavlja.

Tudi mi ameriški Slovenci bi morali več storiti za naš v mukah prerojen in v krvi prekaljen narod v stari domovini, da bo nova zgodovina o Slovincih mogla pisati: "Mali slovenski narodič se je sam golorok postavil v bran najstarejšemu motoriziranemu orjaku in se osvobodil sam, njegovi bratje in sestre v Ameriki in Kanadi so mu pa pomagali zaceiliti globoke boleče rane".

Jože Menton

(Nadalje prihodnjič)

KAMPANJA EDINOSTI ZACNE Z DNE 1 JANUARJA

Kampanja Edinosti

Dragi bratje in sestre!

Tretja konvencija Zveze Kanadskih Slovencev je poleg drugih organizacijskih vprašanj, postavila na dnevni red kampanjo Edinosti. Na podlagi poročila uredništva in tudi obširne diskusije, kateri je sledila po tem vprašanju enoglasno sprejeto priporočilo Gl. predsednika Zveze, br. J. Miketiča, kateri je priporočil, da se kvota za tiskovni sklad razdeli med vse večje naselbine na enake dele, kar znaša \$2,400.00, dočim naj bi se razdelilo na manjše naselbine nadaljnih \$260.00, kar skupaj znaša približno letni preračun poleg naročnin za vzdrževanje lista, to je \$2,660.00.

Pridobivanje novih naročnin za časa kampanje, je prepričano da si vsak odsek Zveze sam določi primerno kvoto katero je mogoče izpolniti, zaradi dejstva, da so posamezne naselbine že izčrpane. Posebno pa se v tem oziru priporoča vsem našim dobrim naročnikom v Združenih državah da po

Mesto:	Tisk. sklad.	Novo naroč.	Ponovne	Skupaj
Windsor	\$300.00	—	—	\$300.00
St. Catharines	300.00	—	—	300.00
Toronto	300.00	—	—	300.00
Sudbury	300.00	—	—	300.00
Timmins	300.00	—	—	300.00
Kirk. Lake	300.00	—	—	300.00
Port Arthur	300.00	—	—	300.00
Vancouver	300.00	—	—	300.00
Geraldton	30.00	—	—	30.00
Calgary	30.00	—	—	30.00
Nanaimo	30.00	—	—	30.00
Mnt. Park	30.00	—	—	30.00
Montreal	30.00	—	—	30.00
Val D'Or	20.00	—	—	20.00
Oshawa	20.00	—	—	20.00
Hamilton	20.00	—	—	20.00
Združene države	—	—	—	—
Razno:	50.00	—	—	50.00
Skupaj:	\$2,660.00	—	—	\$2,660.00

To je približno kvota za tiskovni sklad v prihodnji kampanji. Posamezne naselbine kot Toronto, Sudbury in Montreal so že sedaj na delu. Rojak Smuk iz Clevelanda je omenil, da dobi ne manj kot 50 novih naročnikov. Tudi iz drugih naselbin tukaj v Kanadi ka-

kor tudi Združenih držav, se slika dobi glasovi. Ako se bedemo res podali složno na delo kakor v vseh prejšnjih kampanjah, bo tudi prihodnja kampanja dosegla prav dober uspeh.

Uprava Edinosti

Koliko hudega sva prestala ni mogoče opisati

St. Catharines — Tu smo dobili pismo iz starega kraja in ako odgovorja, ga lahko priobčite v Edinosti.

F. Otoničar

Ljubi moji starši!

Z velikim veseljem sem sprejel vaše tako dolgo zaželjeno pismo. Res sem večkrat dobival od vas glas po Rudečemu Križu. Toda pismo je pa le vse drugače. Veliko bi vam imel za pisati, toda vse ni mogoče, ker bi treba napisati debele knjige. Doma sva še jaz in Marija, ali hišo so Italijani pokvarili, razbili so večna vrata in vrgli bombo na stopnice, da se ne more v hišo in svinjake. Tudi zidovje je počilo od pritiska. Živa sva še ostala, toda ni dosti manjalo, da naju niso ubili. Retljanci so naju na smrt obsodili in zakaj? Zato ker nisva hotela držati z Nemci in Italijani. Rekli so da se gre za sv. vero, a v resnici se je šlo za župnika in škofa Rožmana (in še) in še veliko takih, ki so naš Slovenski narod tuju prodajali in skrbeli za svoje trebuhe, da bi zopet dobro živeli. Midva sva pa trdno stala na strani svojega naroda, in trpela za svojo domovino.

Mnogo krat sem mislil na trenutek ko sem vas zadnjič videl, ker mislil sem da vas ne bom nikoli več videl, saj veste, človek drugega ne pričakuje takrat, kadar je orožje napravljen na prsa kakor smrt. Ni mogoče popisati strahu, trpljenja in zaničevanja koliko smo trpeli mi, ki smo bili zavedni in pošteni Slovenci. Jaz in Marija skozi vsa delala za osvoboditev Slovenske Domovine.

Toda ljuba mama, zelo, zelo ste srečni, da ste odšli v Kanado. Doma je bilo jako hudo. Skozi 1942 in 1943 leto sva jedla suh ovsen močnik, pa še tisti neslan. Veste ljuba mama, prav bos sem in se nimam v kaj obleči, je tako hudo, da vam ne morem popisati. Komaj čakam da bom kaj od vas dobil. Lepo vas prosim pošljite kar morete, ker so nam prav vse pobrali, nimava kaj obleči in nimava se z čem odeti. Veste kakšno je naše življenje, ko so nam oropali hišo in vse drugo ti prokleti fašisti. Voz so tudi vzeli. In Retljanci so sedaj vsi odšli, ni nobenega več doma. Dosti, dosti vam imam še za pisati, ali vam ne morem. Ako ljubi Bog da, upam da se bomo kmalu ustmeno pomenili.

Najlepše pozdravljam vas in vse domače.

Franc.

NE RAD OSTANEM DOLŽAN

Noranda — Ker mi je rojak iz Amerike, stanujoč v Clevelandu, naročil "Ameriško Domovino", in kar ne rad ostanem dolžan, mu jaz naročim časopis Edinosti. Najbolje je, da človek bere eno in drugo, toraj vam prilagam dva dolarja denarno nakaznico in mu pošiljate pol-letra naročnino. Naj se prepriča, kdo piše resnico in kdo ne.

Vas pozdravljam,
Jože Kuplenik, naroč.

kjer je bil rojen Franc Prešeren. Govorili smo z kmeti. Deklica stara pet let je pozdravila z besedami tega velikega pesnika: "Eno naše naplčilo, je, naša radost. — Slovani so sedaj za večno prost!"

Obiskali smo tudi središče Slovenskega partizanskega gibanja, kraj v gorah kjer je bil glavni stan partizanov. Voditelj Slovenskih partizanov Edvard Kardelj je nam pokazal poslopje v katerem je bil skrivni glavni stan.

Tukaj, kdorkoli je šel v gore in se pridružil partizanom, je dobil potrebna navodila in pojasnila. Sedaj bivajo tukaj nemški vojni vjetniki, kateri popravljajo pota po gorah Slovenije.

"Nemci so bili samo nekaj metrov od našega glavnega stana, ampak vseno nas niso mogli najti," je pripovedoval Edvard Kardelj. Ko smo mi prišli na to mesto, smo mogli sami videti, kako spretno je bil maskiran.

Skale, votline, steze so bile partizanom zanesljiva pomoč. To je sedaj vse zgodovina, — slavnega zgodovina majhnega, — toda junškega naroda. — Zgodovina katera bo učila mnoga pokolenja, pogum, ljubezen do domovine — in svobode.

Vse-slovenski častnikarski urad.

O tukaj naprej se glasi pismo od hčerke Marije.

Ljuba moja mama in ljubi moj oče! Prejela sva vaše pismence in vama ne morem povedati kako sem bila vesela, da ste še živa. Bojim se vedno za vas. Ljuba mama, varujte se, da boste še enkrat domov prišli. Boga zahvalite, saj sem se mu tudi jaz zahvalila, vsaj vi niste trpeli tega kot sva trpela midva. Ne moreva vama popisati in ne povedati koliko britkega sva prestala, koliko lakote, straha in hudega. Ti beli norci so nama dali toliko hudega, da ne morem popisati. Prišli so k nam, obkolili hišo in vdrlji noter po noči. Kaj mislite, pa puške so držali na France-ta in tako strahovali, da je padel

na tla. Jaz sem ga šla branit in so me s puško tako pretepli, da sem imela vse črne noge. Rečem samo to, da ne vem kako sva ostala pri življenju. Vem, da naju je varovala Marija, ker sva zmiraj molila. In koliko drugega sva prestala, ne morem vam pisati, je preveč. Klemenanga Jožeta in nobenega ni, vsi so v Nemčiji. Živa sva ostala, to je še vse kar je nama ostalo, drugo je šlo. Imava upanje, da sedaj ko nam je zasijala svoboda bo boljše. Z vašo željeno pomočjo si bova pomagala.

Sedaj pa sprejmite srčne pozdrave vsi domači od vaše hčere.

Marije Otoničar.

Kaj so delali okupatorji v Grzeči vasi pri Krškem

Beamsville — Cenjeno uredništvo Edinosti! Priloženo vam pošiljam mony order za \$3.50 za novo naročnino v stari kraj, katero prosim pošiljati na priloženi naslov.

Dne 17 novembra sem dobil pismo iz Grzeče vas, fara Leskovec pri Krškem. Pismo je od moje matere, glasi se:

Ljubi mi Francel in Ivanka! Po dolgih letih se zopet vama oglašam ter sporočam, da smo srečno prišli zopet nazaj v ljubo Grzečo vas, to je dne 11 septembra. Sedaj smo doma že dva tedna, ali kako žalostni je naš dom. Vse za-raščeno, okoli hiše same koprive. Njive vse v celini, taka trava da moramo vse njive pokosit, če hočemo orati, za kar pa nimamo živine. Z motorjem nam orjejo. Saj živine nimamo ščem kupit, ker tiste nemške marke kar jih imamo nimajo veljave. Če smo prav 4 leta Nemca služili, pa smo tako revni, da še nikoli tako.

Hiša nima ne oken ne vrat. Štala je porušena, pod in senice požgane. Ni vil, ne grabel ni, sploh nobenega orodja, da bi ga človek v roke vzel, vse je uničeno.

Dragi Francel. Iz Nemčije sem ti večkrat probala pisati, pa sem pisma dobila hazaj. Ne vem če si katerega dobil. Bili smo v fari Herten, zraven švicarske meje blizu Leraha, ali kakih 15 kilometrov od francoske meje ob veliki reki, jo imenujejo Rena.

Kako je bilo v lagerju, to ti ne morem opisati. Nas so Francozi zavzeli, toda bili smo še 4 mesece po končani vojni v Nemčiji, ker so bili vsi večji mostovi porušeni. Nismo mogli domov. En teden smo bili na rajži, vojnja je bila jako slaba pa smo je prestali. Vrnili smo se vsi, jaz Tvoja mati, oče, Tvoja sestra Lenka, Zalka, in njen mož, brat Janez, žena Ana in hčerka Anica, Zvonček je pa umrl v lagerju. Sedaj pa kako živimo.

Mi živimo na karte, na občini dobimo živež. Dosedaj so dajali

brezplačno, sedaj pa nas silijo plačati, ali kaj ko nimamo ščem. Tebe bi prosila če bi mogel kaj pomagati. Povabila bi te domov, pa ti bi pri tej hrani takoj zbolel. Mi smo pa že vsemu vajeni, ker že čez štiri leta živimo v gorju in stradanju. Sedaj bomo mogli še devet mesecev stradati, ker ne dobimo dosti hrane, ker je vse na občinskih stroških. Gospoda, kmet in revež, to je vsi skupaj reveži. Izstradani in ošvoheli smo pa tako, da še komaj hodimo.

Sedaj Ti napišem kako zglejajo naše vinske gorice ali vinogradi in kleti, ki smo jih pustili polne z zlatem vinom.

Vinogradi niso bili obrezani odkar so nas te zvervi v človeški podobi odgnale. Vse navzkriž, trte, koli trava je zrastle tako, da skozi ne moreš, Trt je komaj polovico še zelenih, drugo je vse suho. Vinski hram je ves razdrt, bangarji, vrata vse je odnešeno, vinske posode, brizgalnica in sploh vse. Hiša pri vinogradu je tudi vsa razkopana, brez oken in vrat, samo polno slame je notri, najbrž da je kdo notri spal, ne vem pa da kdo.

Dragi Francel in Ivanka, če sta živa in zdrava, pa se kaj oglašita s kakim mlidarom in usmilita se nas. Drugič vama kaj več opišem.

Tvoja mati

Franciška Žičkar

Tako je dragi rojaki. To pismo govori samo zase in našteva le tiste strašne rane, katere so Nemci in Italijani prizadeli našemu narodu. Naj ga berejo precej pozorno oni, kateri so se ponasali kot nemčurji. Kako pa so nemški rablji pokazali se v praktičnem pomenu z svojo "visoko izobrazbenostjo in kulturo", pričajo pisma iz starega kraja, pač tako kakor ni še nikdar civilizirani svet kaj takega dočakal.

Prepis pisma poslal.

Frank Žičkar,
Beamsville, Ont.

Pismo iz Ljubljane

Sudbury — Cenjeno uredništvo — Tukaj vam pošiljam za priobčitev v list Edinost, pismo iz Ljubljane, od mojega ujca. Moj ujec so se rodili v vasi Črešnjavec, fara Semič v Belokrajinu, oni so bili dolgo vrsto let Ravnatelj glavne pošte v Ljubljani in so bili upokojeni že leta 1928. Iz tega pisma je razvidno, kakšno trpljenje in nezadovoljstvo so trpeli pod belogardisti.

John Kambič

Ljubljana, 10-9-45.

Ljubi nečak Janez!

Prejmi to pismo čez doiga huda leta vojske, grozo, preganjanja, zaporov, pomanjkanja in vsega najhujšega, kar nam ga je mogel storiti besni hudiča polni sovražnik Italijan, Nemec in podprenik. Pa zdaj se je le obrnilo na bolje. Kravne rane še silno zijajo, porušena je še mnogo, je pa tudi že dosti obnovljenega. Od leta 1941 (jeseni) ni bilo pri nas pošte zveze in radi tega nismo vedeli in nismo mogli nič zanesljivega izvedeti, kako je na Tvojem domu, ter kako po Belokrajinu sploh. Letos je bila vso pomlad in prvi del poletja povsod huda suša, julija je padlo nekaj dežja, avgusta pa dovolj. Takoj po otvoritvi pošte sem pisal Tvoji ženi, ki letino še precej pohvali in pra-

vi, da tudi bodoče ne bodo lačni. Ker bi na lastne oči tako rad videl, kakšen je po toliko let tuje zasedbe Tvoj in moj rojstni dom, pa da vidim žalost in morda tudi veselje drugih rojakov, sem se odločil za kratek obisk Črešnjavca, čez dva ali tri dni. Pa vedi, železnica tja ne vozi, je na več krajih tako poškodovana da iz Ljubljane tja z vlakom na prides, pač pa z avtobusom, vsak dan tja in nazaj. Suhi most pri Črnomlju (Otovec) razbit, pri Višnji gori predor hudo razstreljen, poškodovan, suhi most med Grosupljem in Višjo goro razbit, most čez Krko pri Novem mestu, je zletel s svojih opornih točk in padel v vodo (pravijo da bo do Božiča dober). Semiški predor je zatlačen, most čez Kolpo pri Bubnjarcih leži v Kolpi. Nemci so vse železniške in stotine drugih mostov v Jugoslaviji razbili ali poglinali v zrak preden so odšli.

Tvoja sestra Ana Ivanetič me lepo vabi na trgatve, ki se začne danes 10 septembra. Grozde je letos izredno zgodaj in prav dobro dozorelo. Trgatve bo obilna in pohvalna, tak obči glas. Oh, prav je tako, saj ni že več kot leto dni kaplje vina na prodaj v notriki pošte sem pisal Tvoji ženi, mi piše, da je v vaju sin Janez že

Tretja obletnica SANS-a

Ta teden bodo minila tri leta, odkar je bil ustanovljen v Clevelandu na Narodnem kongresu slovenskih Amerikancev Slovenski ameriški narodni svet. V tem razdobju se je marsikaj spremenilo. Zavezniki so strmoglavili oholi fašizem, barbarski nacizem in japonski militarizem in sklenili z premaganim sovragom premirje. Razdejane dežele se polagoma obnavljajo, interniranci in ujetniki, kolikor jih ni poginilo po koncentracijskih taboriščih, se vračajo na svoje porušene domove, naši fantje in dekleta se vračajo iz vojske... Povojno stanje je tu.

SANS je vso to dobo vršil svoje prepisane dolžnosti, katere so mu bile naložene na Narodnem kongresu — za končno zmago Amerike in njenih zaveznikov ter za zmago narodov Jugoslavije v njihovi borbi za svobodo, samoodlobo, novo državo in novo domovino. Dasi smo ob času sprejemanja naših resolucij 5. in 6. decembra 1942 bili zastrti v oblačje lažljivih informacij, smo sprejeli jasen in razumljiv program, ki je vseboval vse panoge politične, kulturne in religiozne dela v korist naše stare domovine Slovenije in slovenskega naroda. Naš program, ki je bil tako jasno začrtan v sprejetih resolucijah, je vključeval ne samo aspiracije ameriških Slovencev napram svoji rojstni deželi in domovini naših očetov in pradedov, temveč je te aspiracije istovetil z stoletnimi željami slovenskega naroda za svojo narodno svobodo, za svojo kulturno svobodo, za svojo politično in ekonomsko svobodo v skupni državi vseh miroljubnih Jugoslovancev in južnih Slovanov.

Štiriletna osvobodilna borba narodov Jugoslavije, med katerimi so igrali tako veličastno in herojsko vlogo Slovenci, je prinesla končno zmago ljudskim množicam. Narodi Jugoslavije so si pod čudovitem vodstvom maršala Tita kljub vsem zaprekam in potežkočam, kljub vsemu trpljenju in neizmernim žrtvam, kljub vsemu nasprotovanju in kljubovanju protinarodnih in izkoriščevalnih elementov doma, v tujini ali v zaveznikih taborih, zgradili novo državo, demokratično federativno republikansko Jugoslavijo, ki je postala kri in meso komaj pred nekaj dnevi. Svobodne volitve, demokratične volitve, volitve borcev, mož in žena, volitve osvobodjenega naroda po vseh delih Jugoslavije, so jasno pokazale in dokazale voljo in željo preprostega ljudstva. 6.725.049 Jugoslovancev in Jugoslovank je mogočeno spregovorilo in pritisnilo pečat odobritve svoji Narodni osvobodilni fronti. 707.422 glasov je bilo oddanih proti. Skupaj se je volitev udeležilo 7.432.471 volilcev, največje število v zgodovini Jugoslovancev. Prvikrat je volila jugoslovanska žena, prvokrat jugoslovanski vojak. Volitve so bile svobodne, mirno zglede za deželo, ki ji je inozemstvo nadelo priimek: balkanska smodnišnica. Mlada Jugoslavija, ki je vzklija na ruševinah bivše umetne, nebratske, neljudske Jugoslavije, je pokazala vsemu svetu svoja načela o demokraciji z volitvami kot je pokazala svojo junško neustrašivost v borbi proti okupatorjem.

Ena glavnih točk SANSovega programa je dosežena po treh letih naporega, a koristnega dela. Niso pa še dosežene druge točke. Slovenija še vedno ni celotno združena, Slovenci še vedno trpijo v Trstu in ob Soči, nad njimi še vedno gospodarijo bivši fašisti in

od decembra 1943 pri vojaki in da je sedaj v Ljubljani pri Slovenski diviziji. Ker mi ni pisala v kateri brigadi, batalijonu, četi, ga dozdaj nisem mogel najti. Upam da mi bo vedela dati popolnejši naslov.

Ljubi Janez! Mislim da se boš Ti prav kmalu odpravil nazaj in da boš pred sv. Martinom že doma. Ko se vrnem iz Črešnjavca. Ti bom takoj pisal, kaj sem tam videl in doživel.

Sprejmi moj najpriskrnejši pozdrav, enako lepo pozdravljam tudi Tvojo sestro Režiko in njeno družino.

Tvoj ujec

Josip Petrič

P.S. Na Mladici so ob življenju Mickina brata Tone, žan in sestra Milka. Ostal je samo brat Lojz, ki je pa zdaj pri vojaki.

gestapovci, sedaj v službi zavezni-kov. Slovenija jo še vedno porušena, lačna in gola, dasi delajo vsi ljudje s podvojenim silo in z nepopisnim navdušenjem. Dokler vprašanja meja niso razrešena in dokler narod doma potrebuje tuje pomoči, dotlej tudi SANSovo delo ne bo končano.

SANS še ni popolna organizacija, še vedno ni dovolj kompaktno in močno organiziran. Tudi v tem nas čaka še velika naloga. Naše podružnice je treba poživeti in povečati, naše delo po raznih naselbinah je treba razširiti in priključiti v našo sredo tudi one ljudi, o katerih mislimo, da bi morali biti SANSoni člani. Naše organizatorično delo mora zajeti vse naselbine v Ameriki, kjer se nahajajo zavedni Amerikanci slovenskega porekla in njihova mladina. Vse te je treba povezati v naše osrčje, da postanemo še bolj reprezentativni in s tem tudi bolj efektivni.

Ob SANSovi triletnici si moramo pošteno zavihati rokave, zbuditi zanimanje za našo aktivno z pridobivanjem novih članov in z ustanavljanjem novih podružnic. Posebna dolžnost za vršitev tega dela na vse načine pripada našim aktivnim članom, zlasti še našim odbornikom in podružničnim uradnikom. Posebno one podružnice, ki so zadnje čase kraljmatjale, se naj bi prebudile in zopet vršile tisto delo v korist Slovencev v Ameriki in stari domovini, katerega je slovenski narod v Ameriki s takim navdušenjem prevzel nase na kongresu pred tremi leti v Clevelandu.

MARŠALU TITU, SLOVENSKI VLADI IN PREDSEDNIKU AVNOJA

Na redni seji izvrševalnega odbora SANSa dne 17. novembra v Chicagu, je bilo soglasno zaključeno, da se pošljejo ob priliki velike zmage Osvobodilne fronte pri volitvah čestitke maršalu Titu, predsedniku federativne vlade Jugoslavije, predsedniku Slovenske narodne vlade Borisu Kidriču ter predsedniku provizorične skupščine Dr. Ivanu Ribarju.

Vesbina odposlanih kabljav je sledeča:

Predsedniku vlade Josipu Brozu, Belgrad, Jugoslavija.

Slovenski ameriški narodni svet je na svoji seji dne 17. novembra v Chicagu vzradočen nad sijnim uspehom Osvobodilne fronte pri prvih demokratičnih splošnih volitvah v Jugoslaviji. Ko vam izražamo najiskrenejšo čestitke, smo gotovi, da je sedaj jugoslovanski narod odprta pot do svobode, bratstva in pravičnosti pod Vašim preizkušenim vodstvom v federativni, demokratični jugoslovanski republiki, kjer si položje temelj za srečno in slavno bodočnost.

ETBIN KRISTAN, predsednik.
MIRKO KUHEL, tajnik.

Predsednik vlade Boris Kidrič, Ljubljana, Jugoslavija.

Ogromni uspeh svobodoljubnih strank pri skupščinskih volitvah krona nadželovske napore Slovencev in jugoslovanskih narodov sploh za osvoboditev. Slovenski ameriški narodni svet se na svoji seji dne 17. novembra v Chicagu z Vami raduje in vam pošilja najpriskrnejše čestitke z upanjem, da boste kmalu slavili končno zmago popolne pravice za naše brate in sestre v prerojeni Jugoslaviji, demokratični republiki svobodnih in srečnih mož in žena.

ETBIN KRISTAN, predsednik.
MIRKO KUHEL, tajnik.

Dr. Ivan Ribar, Belgrad, Jugoslavija.

Ob otvoritvi novoizvoljenega parlamenta demokratične federativne Jugoslavije pošilja Slovenski ameriški narodni svet vam in vsem članom obeh domov najpriskrnejše pozdrave in iskrene želje za popoln uspeh vašega velevažnega dela, katero ste v Jajcu, obkroženi na vseh straneh od strupenih sovražnikov, in ga sedaj nadaljujete po slavni zmagi. Vi svobodno izvoljeni predstavniki jugoslovanskih narodov ste poklicani, da položite v trdno zemljo temeljni kamen za zgradbo, ki bo dom svobodnega in srečnega naroda v varnosti, ki izvira iz pravice za vse. Vi ste šli skozi ogenj in pekel in se niste vdali, zato boste uspeli z zgradbo tiste Jugoslavije, po kateri so vsi pravi Jugoslovanci hrepneli skozi stoletja. Neprek bratstvu in svobodi!

ETBIN KRISTAN, predsednik.
MIRKO KUHEL, tajnik.

Valentin Mochakov o Jugoslaviji

Moskva. Piše Gardni polkovnik Valentin Mochalov izvršni tajnik Vse-Slovenskega Odbora (Commiteta).

Na meji Slovenije smo se poslovlili od naših Hrvatskih prijateljev. Ravno v tem trenutku je vozilo proti nam vrsta avtomobilov sem od nasprotne strani. Dobili smo ginljiv sprejem po predstavnikih Slovenije, kateri so prišli sto kilometrov daleč da so nas tukaj sprejeli.

"Slovenija je dežela čudovite, krasote, dežela visoke kulture in dežela nepopisne muke in trpljenja v preteklosti.

Ampak leta težkih borb, mučenje in trpljenja so minila. Jasni dnevi so prišli za Slovenski narod — spomlad, človeška radost je prišla. . .

"Mi sedaj vidimo krasoto naše dežele na novi način, z občutki veselja in ponosa", je rekel Boris Kidrič, predsednik Slovenske vlade. "Celo te gore in gozdovi, gorski potoki, vodopadi in jezera, izgledajo nam drugačni."

Ljubljana glavno mesto Slovenije, je čudovito krasna. Je udobna in topla kot urejena solnčna soba. Meščani se smehljajo v srečih in zadovoljstvu. Iz obrazov se jim more čitati mirnost in zaupanje.

"Tukaj je Ljubljansko vseučilišče, — tukaj je konservatorij, — to je, Fakulteta medicine in to je naša knjižnica," pojasnjuje profes-

or Albreht. "Ali nismo res ravnotako srečni, kot je Zagreb v tem oziru?! Posrečilo se jim je da so si ohranili knjižnico. — "Tukaj v to poslopje je tresčil nemški zrakovplov in naredil ogromno škodo.

Mi smo pregledovali veliko, krasno zgradbo, katera je narejena iz marmorja. Ze slabotni stari profesor, ravnatelj knjižnice je bil nam za vodnika. Pokazal nam je shrambo knjig, katero so Nemci razbili in razdejali. Tudi nam je pokazal obžgane rakopisne pole. "Mi zopet malo po malo zbiramo, ampak jih je mnogo obgorelo da jih ni mogoče več popraviti," je pripomnil žalostno.

V Krajnu smo obiskali grobove Slovenskih velikih mislecev, — Franc Prešeren, Simon Jenko — in smo videli tihe mramornate spomenike in njihove spominske plošče.

Danes je doba veselja v Sloveniji, doba katero je Simon Jenko napovedal in prerokoval. Franc Prešeren je pisal:

"Mi bomo našli pot, kjer si Slovani, Prosto voljo vero in postave . . ."

To je sedaj prišlo. . . Slovenski narod je sedaj gospodar sam svoje usode, da si gradi svoj dom po lastni želji.

Mi smo obiskali vas "Vrba",

Važno v vezi pri zahtevanju vojne odškodnine

Narodne oblasti opozarjajo izselence na zahtevanje vojne odškodnine prizadejani njihovi imovini.

NAVODILO

Predsedništvo Ministerskega Nasveta D.F.J., na podlagi člena 7 Uredbe o osnovanju Državne komisije za vojno škodo, napravilo je Pravilnik o prijavljanju in ugotavljanju vojne škode, vsled sovražnikove akcije ali že s samim faktom vojne na teritoriju Jugoslavije ali izven nje, katero so dolžni prijaviti državljani D. F. J., kateri so trpeli škodo.

Oškodovanci so dolžni da prijavijo škodo TOČNO IN RESNIČNO po predpisanimi vzorci, to je, morajo dati odgovor na vsa vprašanja postavljena v poedinih rubrikah, napram znanju in vestnosti.

Prijavi je treba priložiti ves dokazilni material katerega ima oškodovanelec na razpolago, v originalu ali pa uverjenem prepisu (prevodu).

Prijavo more predložiti: oškodovanelec osebno, ali njegovi nasledniki, ali pa njegov oskrbnik, in hipotekarni poverjenik, ako se pa tiče društva ali organizacije, njihov pravni zastopnik. Mestna Narodna oblast ali državna uprava prijavljajo škodo provzročeno, občini, okraju ali državnim edinicam, kakor tudi imetja kateri so pod sekvestrom.

Za vojno škodo se smatra: škoda na imetju, prihodkih, življenju, zdravlju, škoda na telesu, svobodi, polni integriteti in časti. Škoda trpljena z izgubo življenja ali preminulosti, se izražava s svoto katero je pokojnik ali preminula dobival kot plačo pred pokojniškovno smrtjo, ter v svoti s potrdilom za stroške njegovega zdravljenja in pokopa. Ob istem času je treba ugotoviti izdatke za vzdrževanje

onih oseb katere so bile odvisne od zaslužka pokojnega ali preminulega. Ravno tako je v slučaju poškodbe na zdravju, kjer je treba označiti škodo vsled zmanjšane delazmožnosti, trpljenje in zdravljenja.

Škoda za uničena ali poškodovana imetja izraža se, v izdatkih predvidenimi za obnovu v prejšnje stanje, odbiti pa se mora pri tem vrednost še uporabljivega starega materiala. Ako se pa zgradba ne more postaviti na isto mesto kjer je bila, je treba v škodo računati tudi prostor kjer se je poprej nahajala. Škoda na gozdovih in zemljiščih se računa po kubični meri lesa in izgubo prirastka (pri gozdovih) ali pa številom delovnih dni, potrebnih da se zemlja vrne v prvotno stanje kakor tudi izgubljeni dohodek, (pridelek).

Škoda na delavni moči se obstoja, v posledicah iskoriščenja in izmозgavanja delavske moči, zapeljevanjem, terorjem, nasiljem, izražava se tudi v razliki prejete in pripadajoče plače. Škoda na polni integriteti in časti se bo izražala po mednarodni načelih napram predloženi prijavi o temu vprašanju.

VOJNA ŠKODA SE OZNAČUJE V DINARJIH Z VREDNOSTJO OD 5. APRILA 1941. LETA

Ista je neprenosljiva, kakor tudi ne obveza prijave. Ako oškodovanelec prebiva stalno v inozemstvu, naj prijavi škodo pristojnem dipl., konz. zastopstvu D. F. J. katero bo izročilo predmet okrajni komisiji, dotične federalne edinic, v kolikor je škoda provzročena na Jugoslovanskem teritoriju, cenitev in ugotovitev izven mej Jugoslavije bo izvršilo po pristojni dipl., zastopstvo D. F. J. v dotični državi kjer je škoda provzročena.

ZAPISNIK IZREDNE SEJE GL. ODBORA VPZ. BLED

Otvoritev seje dne 2 decembra ob 10.30 dopoldne. navzoči 8 Gl. Odbornikov, V. Vidrih odsoten.

1 — Odobranje bolniške podpore za br. F. Šeprič, odsek št. 11., kateri je bil za časa bolezni štiri dni na svojih privatnih poslih, radi tega mu omenjeni odsek ni odobril podpore za štiri dni, ter obenem vso zadevo sporočil na Gl. Urad. Na predlog A. Hočevar, da je za ključek odseka št. 11 pravilen ter da se podpora izplača po zaključku odseka, podpira A. Lavrič, enoglasno sprejeto.

2 — Bolniška podpora za br. J. Guštin, odsek št. 5 kateri se je zdravil v Sanatoriju ter se sedaj povrnil v Malartice, se enoglasno zaključilo, da se podpora izplača, opomni pa se vse odseke V.P.Z. Bled, da vsak bolnik kateri se zdravi v Sanatoriju, naj opomni dotičnega zdravnika, da mu označi na bolniško polo, da se bolnik nahaja v Sanatoriju kar se tudi po točki 28 naših pravil zahteva.

3 — Sprejemanje novih članov in sicer: Franjo Brkič, odsek št. 5., Joe Lesar, odsek št. 9., Barbara Ootank, odsek št. 12 Vsi enoglasno sprejeti.

4 — Na prošno odseka št. 12., radi Mladinskih članov, kateri so dopolnili 16 leto in želijo pristopiti v odrasli odsek, ter da se takim članom ne bi bilo treba podvrči

Dva velika koncerta v nedeljo

Toronto — Odsek Zveze Kanadskih Hrvatov priredi v nedeljo dne 16 decembra popoldne veliki koncert v Victory Theatre, vokal Spadina in Dundas St.

Na koncertu nastopi poleg "Tito" tamburaškega zbora, ruski pevski zbor, več drugih solistov na violino, znana pevka Miss Požgaj iz Pittsburgha.

Začetek koncerta ob 2 uri popoldan.

Tem potom se uljudno vabi vse Slovence, Hrvate, Srbe in vse druge Slovane iz Toronta in okolice, da se udeležijo.

Odbor.

V nedeljo zvečer priredi Zveza Macedonskih organizacij veliki koncert v Massey Hall.

Na tem koncertu nastopijo izbrani talenti v petju in godbi, kakor tudi več pevskih društev.

Ves dobiček je namenjen za pomoč narodom Narodne federativne demokratske Jugoslavije. Zato se pozivlja vse Slovence, Hrvate, Srbe in ostale južnoslovanske prebivalce v Torontu, da se udeležijo tega koncerta.

Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina dobrovoljni prispevki.

Odbor.

zdravniški preiskani se ne more ugoditi prošni iz razloga ker Mladinski člani niso bili zdravniško preiskani ob pristupu v Mladinski oddelek, ter je potrebno da se podvrže zdravniški preiskavi ob pristupu v odrasli oddelek, v katerem so zavarovani v slučaju bolezni za bolniško podporo. Da se pa da Mladinski članom kateri so dopolnili starost 16 let več ugodnosti, je Izvrševalni Odbor zaključil na seji 14 oktobra, da se takim članom kateri žele pristopiti v odrasli oddelek povrne stroški za zdravniško preiskavo iz Zveze blagajne, kakor je tudi objavljeno v zapisniku.

Z tem je dnevni red izrpan in se zaključilo sejo ob 11.30 dopoldne.

Zapisnikar, J. Kužnik

PONAVLJAM NAROČNINO

Vancouver. — Cenjeno uredništvo. Pošiljam pošto nakaznico za pet dolarjev za ponovitev naročnine lista Edinosti, ter se vam najlepše zahvalim za tako točno pošiljanje lista.

John Hudoklin

DRUŠTVENA SEJA

Toronto — Tem potom se daje naznanje članstvu društva "Edinost" št. 11., VPZ. Bled, da se prihodnja redna mesečna seja vrši dne 16 decembra ob 2 uri popoldne v Community Hall, 386 Ontario St.

Pozivlja se članstvo omenjenega društva, da se zagotovo udeležijo te seje, katera bo tudi obenem letna seja.

G. Mihelič, taj.

RAZVALINA ŽIVLJENJA

Tako se imenuje zelo pomembna igra v treh dejanjih katero vprizori dramaski odbor odseka Zveze Kanadskih Slovencev v nedeljo dne 23 decembra v društveni dvorani 386 Ontario St., Toronto.

Igralci se že pridno vadijo svoje vloge, da jih čimbolj resnično izvedejo na odru ta večer. Posebno zanimivo je kako deluje pijače na ljudi, in barantaje za nevesto katerega smo večkrat slišali in se ga spominjamo iz preteklosti.

Zato je dramaski odbor odločil vprizoriti to igro omenjeni večer in vnaprej uljudno vabi vse Slovence in Slovenke kakor tudi sobrate Hrvate in Srbe iz Toron-

Mednarodno edinstvo, varnost miru v svetu, je naš cilj - Molotov

Sovjetska država, je država novega tipa in ona na sebe prevzema dolžnosti, katere so iznad dosege držav starega tipa. Tako je prišla v dolžnost naloga sovjetske države politično prosvetevanje naroda v duhu ohranitvi mira po celem svetu; duhu vzpostavitve prijateljstva in sodelovanja med narodi, katera se neodstranjuje od vsega tega, ampak nasprotno predlaga potrebo sprejeti kakršen koli poizkus nove agresije in ponovnega oživetja fašizma, na katerega ne smemo pozabiti v povojnih letih.

Napram sovjetski ustavi izpovedanje mržnje med raso in narodi, kot n.p.r. antisemitizem se smatra za zločin, ravno tako tudi beseda o razbojnikih in roparjih na človeka, nima prostora v našem tisku. Take omejenosti so opravljene kot naravne v uslovih sovjetske demokracije, dočim se v nekaterih drugih državah smatra svoboda govora in tiska sicer na tak način, da je nepotrebna celo fašističnim uslužbencem koprena za izvajanje neomejene propagande. To je dovoljeno vzlic dejstvu, da so narodi v svetu že plačali tako kolosalno ceno krvi za agresijo, katera je bila dovoljena fašizmu.

Seveda da obstojajo v vsaki državi mogočnosti za politično izobrazbo naroda. Toda značilno je to, ko so se fašistične države borile proti tega, ničesar ni ostalo od duhovnega življenja, kulture in pravic naroda. Prednost sovjetske demokracije zapazimo posebno v teku vojne. Sovjetska Unija je šla skozi ognjene preizkušnje vendar pa vse to ni zmanjšalo temelj dignilo jo kot resnično narodno državo. Kot znano posebna odgovornost v vprašanju prosvete naroda je ležala na plečih Boljševiške Partije, kateri za dosedanje uspehe na tem polju dolgujemo največ njej.

To je naposled obenem dokaz, kako sovjetski narodi spoštujejo in globoko cene besedo o voditelju Boljševiške Partije in jo izgovarjajo z vso spoštljivostjo in ljubeznijo: "Naš učitelj, naš oče, naš voditelj, tovariš Stalin."

PRED SPLOŠNIMI VOLITVAMI

Približujemo se novim volitvam za Vrhovni Sovjet ZSSR. Nove volitve se bodo vršile po vseh preizkušnjah sovjetske države v veliki patriotični domovinski vojni.

JAVNO ZBOROVANJE V PETEK

Incijativni Odbor za ustanovitev pevskega zbora sklicuje javno zborovanje v petek dne 14 decembra. Pozivljamo vse ljubitelje narodnih pesmi, Slovence, Hrvate in Srbe, da se udeležijo tega zborovanja in pomagajo ustanoviti enotno pevsko društvo, katero bo resnično kulturnemu napredku na ših tukajšnjih izselencev. Zborovanje se vrši v dvorani, 386 Ontario St., Toronto.

Začetek zborovanja ob 7.30 ur zvečer.

Na svidenje na zborovanju! Odbor:

ZAHVALA

Toronto: — Čutim se dolžnega zahvaliti se vsem prijateljem in znancem, kateri so me za časa moje bolezni obiskali v bolnici in doma.

Posebno se pa zahvalim Loui Klemenčiču in Ludviku Troha ki sta mi za časa operacije darovala "transfuzion" krvi kar mi je veliko pomagalo za moje hitrejše okrevanje.

Neverjetno je kake občutke in veselje napravi obisk prijatelja ali znanca kadar se človek nahaja v takem položaju. V dolgih dnevih in v neprespanih nočeh se vrstijo vsakovrstne misli, posebno pa misli na skorajšnje okrevanje.

Toraj še enkrat iskrena hvala vsem.

Joe Sheryak

LETNA SEJA

Noranda — Odsek št. 4 "Triglav" VPZ. Bled, pozivlja vse člane da se udeležijo zelo važne letne seje, ker se bo volil odsekov odbor za prihodnje 1946. Seja se vrši dne 16 decembra ob 2 uri popoldan v prostoru Martina Videtič.

Zatoraj opozorjam vse člane posebno pa tiste, ki se zelo redko kdaj udeležijo seje.

Tajnik

ta in okolice, da si rezervirajo sedež. Pri članih odseka Zveze si lahko obanevni vstopnice. Ne zamudite priliko, ampak nabavite si jo čimprej.

Odbor.

ni. Naši narodi bodo šli na volišča z ogromnimi političnimi izkušnjami, ki so jih dosegli v teh letih, mnogo misleč o usodi svoje domovine in drugih dogodkih v Evropi in ostalem svetu.

Boljševiška Partija vred z nepartijskimi masami sovjetskega prebivalstva pripravlja se na te volitve, videč v njih najvažnejšo manifestacijo sovjetske države in še močnejšo zvezo naših narodov za nadaljno konsolidacijo sovjetske države.

Naša domovina je vstopila v mirodobno rekonstrukcijo. Nove naloge se postavljajo pred naše prebivalstvo. Med tem moramo enako posvetiti večjo pažnjo novim teritorijem kateri so se združili v Sovjetski Zvezi. Kot znano invazorski sovražnik nas je sprečilo, da zvrnemo večjo pozornost Zapadni Ukrajini in Zapadni Belorusiji, katere sta tekom vojno stopile kot enakopravni Republiki Sovjetske Unije.

Napram sporazumu z Poljsko, vzpostavljene so nove sovjetsko-poljske meje. Kot rezultat tega vsi teritoriji obljudni z Belorusi so končno ujedineni. Podoben rezultat je nastal z pogodbo Čehoslovačije, namreč da je Transkarpatska Ukrajina postala sestavni del naše države. Sedanja Sovjetska Ukrajina obsega vse ukrajinsko ozemlje o katerem so naši Ukrajinci tako dolgo sanjali.

Napram sporazumu z Rumunijo, Sovjetska Moldavija je na enak način ujedinenja in se z tem odpira velika mogočnost za nadaljni nacionalni razvoj Moldavcev. Zapadne meje naše domovine so premaknjene tako, da je omogočena pripojitev Sovjetski Uniji pokrajina Koenigsberg, katera nam daje pogodno nezamrznjeno pristanišče na Baltičkem morju. V baltiški pokrajini vzpostavljena je Sovjetska Latvija, Sovjetska Litvija in Sovjetska Estonija. Takšen je izgled naših zapadnih meja, kateri je posebej važen z stališče sigurnosti Sovjetske države.

Na severozapadu smo vzpostavili naše meje z Finsko napram sovjetsko-finskem dogovoru in letu 1940. Razen tega Sovjetski Uniji je povrnjeno ozemlje Petsamo.

Na daljnem vzhodu Sovjetska Unija je končno dobila južni del Sahalina in Kurilski otočje, katero je enako velike važnosti za varnost Sovjetske Unije na vzhodu. Preostane nam dobiti pravice za državno železnico čez Mažurijo in ponovne pravice na pristanišča v pokrajini Port Arthur in

V BLAG SPOMIN

Dne 9 decembra je preteklo šest let odkar je zatisnil svoje oči v prezgodnji smrti naš ljubljivi soprog in oče,

FRANCE ZAKRAJŠEK

Ob šesti obletnici njegove prezgodnje smrti, se ga spominjamo z žalostjo v naših srcih in mu hočemo ohraniti blag spomin kot dobremu soprogu in očetu zavednemu Slovencu.

KRATKI SO DNEVI NA SVETU ZA NAS.

URNO NAS KLASE ODLOČENI ČAS —

PRERANO NA TVOJEM GROBU, CVETLIČE CVETO.

NE ČUTIŠ, NE VIDIŠ —

KAKO ZA TEBOJ SOLZI OKO.

Žaljujoči: Franciška Zakrajšek, soproga, Angela hči in France Zakrajšek, sin.

POZIV NA SEJO

Timmins: — Lokalni "Svet Kanadskih Južnih Slovanov" (Viječe), bo imelo svojo redno sejo, v nedeljo dne 16. decembra — ob 7. uri zvečer — na 112 Balsam St. N.

Ker bo to zelo važna seja se prosi članstvo, da se udeležijo seje v polnem številu.

Tajnica.

Dairena, južni Mažuriji. Vsem tem pokrajinarim, pristaniščim bazam Port Arthurja in tudi Finski, moramo posvetiti posebno pažnjo. Temu ozemlju je treba posvetiti posebej pažnjo z strani sovjetske vlade.

NAJVAŽNEJŠA NALOGA ZA ONE, KATERI SO BILI V VOJNI

Pripraviti se moramo čim hitreje k problemom kateri nedovoljujejo odlošanje z ozirom na sovjetsko ozemlje, katero je bilo začasno okupirano po sovražni armadi. Nemci niso pustili za seboj drugega kakor ruševine naših mest in požgane ter oropane vasi. Takoj po izgonu sovražnika smo pristopili k obnovi, toda je komaj manjši del tega izveden.

Vse napore sovjetskih narodov in sovjetskih republik je treba neposredno vsmeriti k hitrejši izgraditvi ekonomije in kulturnega življenja teh pokrajin. Najvažnejša naloga je zgraditi tovarne, kolektivne državne farme, motorne postaje za traktorje, šole, bolnišnice in stanovanja, da bi prebivalci teh pokrajin čim prej mogli zaživeti boljše življenje.

Ne manj pa je treba vrniti vso skrb za povrnjene vojake, pohabljenec, vojne sirote družin Rdeče armeev. To je prav zaprav najvažnejša naloga Sovjetske države, strokovnih unij, komunističnih mladinskih organizacij kakor tudi kolektivnih farmerjev in njihovih organizacij. Mi moramo storiti vse in uspešno rešiti to vprašanje in začeliti rane te vojne čimprej mogče.

Naši narodi prav dobro poznajo moč Stalinovih Pjatiletk, katere so ostvarile moč naši državi in ji zajamčile zmago. Potrebna nam je nova pogonska sila v težki industriji za zagotovitev dovoljnih rezerv metala, oglja, olja, kolodstev, trokov, traktorjev, poljedeljskega orodja, avtomobilov, ladij, električnih postaj in za mnoge druge potrebščine.

Naše ljudstvo pričakuje daleč večje zaloge obleke in hrane. Zadoloviti nam potrebam ter potrebam kolektivnih in državnih farm je zelo važno vprašanje kot kdaj koli prej.

IMELI BODEMO ATOMSKO ENERGIJO IN ŠE MNOGO DRUGIH STVARI

V naši domovini mi nimamo brezposelnih in jih tudi ne sme biti. V naši domovini vsak dela, ker to je delavska država. Mi moramo še več misliti kako še bolje organizirati delo v industriji, poljedelstvu, transportu in vseh drugih naših institucijah, da je proizvodnja sovjetskega delavca in kvaliteta njegovega dela tem boljša. Mi imamo danes priložnosti za visoke tehnične dosege in neomejeno izkoriščanje znanosti v industriji. Vse to nam omogoča vporabi atomske energije in druge velike iznajdbe.

Ekonomski načrti morajo posvetiti najglavnejšo pažnjo tehničnemu nauku, podvigu na visoko tehnično stopnjo industrijo in ustvarjanju visoke kvalitete tehničnih kadrov. Mi moramo dohiteti dosege modernega sveta v tehnični znanosti in v vseh drugih sferah industrije ter nacionalne ekonomije in na ta način zavarovati uslove progresivnega napredka sovjetske znanosti in tehnike.

Delajmo tako kakor nas je učil naš tovariš Stalin!

Dovolite mi da še ponovim o naših problemih v zunanji politiki.

Sovjetska Unija je vedno in povsod postavila kot prvo in najvažnejšo nalogo skrb za mir in sodelovanje z drugimi državami. Zaradi potrebe mednarodnega mira in razvoju mednarodnih trgovskih odnošajev tako dolgo dokler živimo na znotraj družinoma našega naroda in dokler se popolnoma iztrebi fašizem, naša budnost novim vzmetiranjem ne sme popuščati.

Ojačitev sodelovanja med svobodoljubnimi narodi, je pred nami najvažnejša naloga. Mi nimamo večje naloge kakor je ojačitev naše zmage, katero smo dosegli v neprestani borbi in katera nam je odprla pot k novem velikemu razvoju naše zemlje in daljne življenjske podvige naših narodov.

Nikdar prej se niso pred nami odpirale take perspektive za razvoj socialistične zgraditve in mogočnosti razvoja vseh sil Sovjetske Unije. Naši narodi bodo izpolnili svojo veliko nalogo velike Socialistične Revolucije.

Živeli zmagoslavni sovjetski narodi, Rdeča Armada in mornarica!

Naj živi in cveti naša velika domovina Oktobarska Revolucija!

Naj živi Partija Lenina in Stalina, inspirator in organizator naših zmag!

Naj živi voditelj sovjetskih narodov, Veliki Stalin.

Iz francoščine prevedla K. N.

1.

Vnovič je gospa Le Cadreronova zmajala z glavo: "Spet se motiš. Orana je odšla po svoji lastni odločitvi. Njen mož je. Še malo se ni obotavljala, da bi odšla z njim."

"Mož? Saj ga je poznala komaj en dan" je trpko vzkliknil graščak.

"In eno noč", je popravila njegova žena.

In ker jo je gospod Le Cadreron pogledal, kakor da jo ne razume, je pojasnila:

"Vidiš, ljubi moj, za pošteno dekle, kakoršna je naša Orana, je pomenila ta edina noč nerazdružno zvezo za vse življenje. Če bi bila Orana lahkoživa če bi se z moškimi šalila in igrala, potem zanjo to nebi pomenilo bogve kaj.

Ena noč ali en mesec? Ta ali kakšen drugi? To bi ji bilo vseno. Le kako moreš misliti, da ni vplivala nanjo ta edina noč, ki jo je bila preživela s svojim možem? Karkoli mi boš dejal, slutim in čutim da naša Orana čuti do svojega moža vsaj spoštovanje in da ima kar najboljši namen, da mu bo poslušna in pokorna zakonska žena..."

"Da... ona! Toda on? ... Kaj, če je bo onesrečil?"

"Zakaj? Če ne bi Orane ljubil, ne bi prišel ponjo."

"Morda je vedel, da smo premožni?"

"Tedad, ko se je poročil z njo, pač tega še ni vedel."

"Uganil je, da ima opravka z dobro vzgojenim dekletom iz bolše družine," se je upiral gospod Le Cadreron.

"Če je to slutil, potlej ga je pač njegov instinkt vabil, da se je bil zaljubil prav vanjo."

"Nikar ne govori v takšnih okoliščinah o ljubezni!"

"Ljubezen se lahko porodi povsod. Tudi tiri za fronto. Tudi dan pred odhodom v morebitno smrt!"

"Ti imaš torej zaupanje v tega človeka?" je negotovo vprašal graščak.

"Skušam videti to zadevo z dobre strani", je filozofsko dejala gospa Le Cadreronova.

Graščak je začuden zmajal z glavo. Nikakor ni mogel občutiti do Morena tistega zaupanja, kakor ga je čutila njegova žena.

"Praviš, da te zadeva res ne skrbi. Misliš, da se bo še vse kako uredilo? Ali se res ne bojiš za našo Orano?"

V dobrotljivih gospejnih očeh so se zalesketale solze: "Prijatelj! Nikar mi ne jemlji poguma! Meni je bita mladenič simpatičen. Kljub vsemu.

"Pravi divjak! Ali ga nisi videla, Kako ledeno je govoril, kako srčeče je gledal?"

"Prijatelj, pozabljaj, da tudi ti nisi izbiral bese. In kadar se je ta tvoj ognjeviti nasprotnik obrnil k Orani, so postale njegove besede nenavadno nežne, njegove srčeče oči so pa pričele božati in rotiti. Vidiš! Čutim, da se je ta človek na prvi pogled zaljubil v Orano. Ali je to tako čudno, če je tako lepa?"

"To je res... Upajva, da je tako, kakor ti praviš. Če jo ljubi... No, bomo videli!"

"V ljubezen zaupam, ljubi moj," je pogumno dejala gospa Le Cadreronova. "Pravijo, da ljubezen gore prestavlja."

Graščak to pot ni odgovoril. Morda je preslišal te poslednje ženske besede, morda so mu misli uhajale daleč, tja v daljno bodočnost... Dolgo sta oba molčala. Naposled je ta robati mož skoraj sanjavo dejal:

"Dobro, videli bomo. Informiral se bom o tem špancu. Če bom izvedel da je lahkoživ, morda celo nepošten, bom prisilil svojo hčer, da se loči od njega. Če bom pa slišal, da je pošten, spodoben človek, ga bom skušal vpletati v svoje podjetje."

Ni še prav končal, že je njegova žena planila v jok. A to pot je jokala od veselja.

Zdaj je bila vrsta na gospodu Cadreronu, da je pričel tolažiti svojo ženo.

"Nikar, nikar, ljuba moja. Pomiri se! Zdaj vidiš da nisem divjak in da tudi jaz ljubim našo Orano. Vse, kar zahtevam od nje in od njenega moža je dovoljenje, da smem bdeti nad njo in njeno bodočnostjo. Peklo bi me